

3 тюрми.

Замкнули ся двері, заскреготав ключ в замку. За-
завіса зашпала. Мала келія з жосткими стінами, з ар-
кадами, з малим закратованим отвором під стелею,
прикритим дошками, з трьома причимами і столом —
отсе ся клітка, в яку нас запроторено — перших трьох
в'язнів з „Академічного Дому.“ Важка атмосфера,
тіснота, свідомість чогось невинного, а з другого
боку навала вражень, які впали на нас так несподіва-
но, що ми не були в силі і стямитись. З хаосу спо-
минів виринали образи чогось такого, проти чого бун-
тує ся думка всякого чоловіка, що має нерви і душу.

Тьма поліції і агентів впадає на сонних людей,
ветягає їх з постелі, перетресає хату, а потім тягне
до суду і власть, покликаючись на твердий закон,
замикає їх у клітку, відбирає се, чого звирині не по-
винно відбирати ся, — конечний елемент життя —
волю.

І яким правом воно діє ся? Кара — за що? — За
те, що розпука пхнула людей на дорогу протесту?
В якій цілі? В цілі поправки? — Невже в ямі, в якій
манує всевладне право брутальності, де кожда річ
загадує тобі, що тобі діє ся якась незмірна кривда,
де тебе все дратує і без милосердя гнобить, можна
сподівати ся якоїсь моральної поправки одиниці, що як
небудь би воно не було — відчуває свою невинність?
Оо крайне безглузде і познане людської психіки.

Стаємо серед нашої казні. Як птахи, які що йно
попалили в клітку. В груди спирає дух, серце беть
ся, в голові хаос.

Двері відчиняють ся з лоскотом; наставники впро-
ваджують двох нових товаришів. — Чи витав коли
небудь брат брата так щиро, як ми ось тут витались?
А прецінь ми ще вчора бачили ся; ми сходили ся з
особою, як люди, яких не любить ніщо крім знакомо-
сти. В сій хвилі едаке нас одна ідея; відчуваємо, що
ми сини одної Матері, яку катує брутальна рука. І
нас огортає почуття великої несправедливості. Вона
звалює ся на нас важкою горою і гне нас до долу, а
рівночасно приборкує в нас бажане мести тай упокує
нас солодким чувством. Ми чуємо, що в сій хвилі сер-
це кожного сина України беть ся до нас горячою лю-
бовою. Ми поки-що ніякі герої та ніякі національні ді-
ячі — ми свідомі сього. Та тут у вогких мурах тюр-
ми, кільчать в нас перші зерна енергії і рішучості і
постанова пожертвувати себе будучій справі, яка ни-
ні — завтра прийме більше конкретні форми. Не зло-
мати нас пресією, не звязати нашого духа тюрмними
мурами.

Нова пайка товаришів. Зачинаємо дусити ся в
тісній келії. Атмосфера невинності. Нас переводять в
обширнійшу казню.

З надвору чути голоси. Відчиняємо віконце. До
казні несеть ся пісня: „Довершилась України кривда
стара“... Електризує слухачів тай в одній хвилі зри-
ває ся по всіх келіях одушевлена молодь на ноги,
товпить ся біля віконних ґрат і говорять своє велике
слово протесту. З очей капують слези і скроплюють
залізні ґрати і долівку. Тих сліз не забуває ся до смер-
ти. Ідуть переклики, поздоровлення, допити — словом
зачинає ся правдивий тюрмний розговор.

* * *

Казню розявляє слабе світло ламп. Хто лежить
на причі, хто сидить на столі, хто понурив голову.
Один з товаришів читає Франкові вірші:

„Хоч тружусь день і ніч, не доім, не досплю,

А все чую, немов я на панській роблю —
гемонить слово читача, несеть ся по тюрмі важкий
жаль автора, що плаче плачем поневоленого народу.
А далі йде почуте кривди і слово протесту:

„Не чужого ми бажам,

Тай своє не зневажам,

Тай не пень ми деревляний

Щоб терпіти стид і рани.

Поки нас граблями чешуть, —

А лисиці в полі брешуть.“

Поволи укладають ся товариші до сну. На сере-
дині блищить світло ламп, по жовтих стінах совга-
ють ся тіні і завивають на душу скорб. „Значить ся,
я в руках справедливості, під обухом важкого пра-
ва“ — снуєть ся по голові думка. Повіки ваготять,
тіло жадне сну, — а душа ніяк не хоче опочити. Ко-
му стоїть перед очима рідна хата і жаль родичів та
рідні, кому тужно за друзями, кого гнобить чорна бу-
дучність. І заводить ся нова балачка. Один одного
потішає, додає відваги, лагодить смуток товариша.
По стінах лезуть блошиці, в хаті невинні атмос-
фера. На коридорі чути кроки сторожа, а в ради-годи
рознесе ся дикий крик симулянта-божевільного і не-
сеть ся коридором, як голос демона розпуки. Ледви
чи спав хтонебудь сій страшній ночі.

* * *

Минає другий день. Ми освоємо ся зі своєю
судобою. Наше положення стає для нас вже не таке
важке, як в першій хвилі. Рівно в ударом четвертої
і семої години гремить зусіх келій тюрми могутче

слово нашого гимну; в сій хвилі ми творимо одну
душу.

Наші „курні“ розсвітлюють ся, вертає молоде-
чий жар і юнацький гумор. Вся тюрма зукраїнізова-
на. Нашою передобідевою молитвою народний гимн;
в каплиці гомонить наша коляда, цілий суд говорить
українською мовою. По келіях завела ся щира при-
язнь, а всякий дар приватної особи розвінжує нас до
сліз і стає спільністю комуни даного „курня.“ Ми
відчуваємо, що ціла суспільність живе нашим життям і
нашими ідеалами і ніколи не люблячи ми своєї су-
спільності так щиро, як тут в тюрмних казнях. А з
другого боку ніколи не виривав перед нами так ясно
обовязок зглядом суспільності і цілого народу, як в
сій хвилі. Не страшні нам кайдани, не страшна тюр-
ма, не страшні погрози збожеволілої гакати. Скорше
сонце згасне, чим безсмертна ідея, яку роздула свід-
омість вікової кривди і насильства!

Львів 5. II, 1907.

К.

(З „Діла“).

3 діяльності Оо. Ва- силіянів в Канаді.

Недавно сему була на-
друкована в краєвій часо-
писа „Буковині“ розмова
д. Ю. Вачинського (що про-
бував довгий час в Злуче-
них Державах, Канаді) з
редактором сєї часописи.
В розмові тій висказав ся
д. Вач. що василіянівські мі-
сіонарі в Канаді „не добу-
ли собі великої слави за
своє публичне і приватне
поведення“. Висказом сим
почув ся обидженим Васи-
лианом о. Строцький, що вер-
нув з Канади, зашпунув д.
Вачинському клевету і за-
жадав, щоб той же подав
докази.

На се дав відповідь д. Ва-
чинський в часописі „Діло“
а що в ній говорить ся про
діяльність Василян в Ка-
наді, думам буде на і для
наших читачів не без інте-
ресу.

„Думаю, — пише д. Ва-
чинський, що діяльність оо.
Василіянів, як католицьких
місіонарів, повинна пере-
довсім до сего зміряти, що-
би всіх емігрантів руських,
що приїхали до Канади,
задержати і укріпити в ка-
толицькій. Се безперечно
перше завдане тамопних
оо. Василян, що чванять
ся бути так великими ки-
толиками, що одиноких се-
бе уважають за правдивих
католиків, і котрі задля ки-
толицькому й відсувають
все инше надругий план.
Та, чи справді оо. Василян
не доконали на тім полі
надзвичайних діл? — Мені
особисто се рівнодушно —
та, дивлячись на оо. Васи-
лиан як на католицьких
місіонарів, не можу їх ді-
яльності на полі церков-
нім признати якихсь над-
звичайних здобутків, коли
та діяльність довела до за-
ложення в Канаді — нової,
рішучо противної католи-
цизмові, церкви, так зв.
„незалежної руської цер-
кви“, яка з кожним днем
що раз більше розширяє ся.
Вже се одно свідчить о
цілковитій неспосібності оо.
Василіянів на католицьких
місіонарів. Не відмовляю
оо. Василянам „ревності“
в розширюванню і укріп-
люванню між нашими емігран-
тами католицькому; та що з
тої ревності Римови, коли
та ревність як-раз віддаляє
від Риму що-раз більші кру-
ги наших емігрантів і вга-
няє їх до „незалежної цер-
кви“, вождю, в першій
мірі — Римови...

Се може не одного зли-
ває: як то могло стати ся?
Та се цілком природне.
Возьмим хочби ті „незрівня-
ні“ проповіді оо. Василян,
повні чортів, лекла, громів,
страшного суду, скрежету
зубів і т. д. Чаж дивувати
ся, що коли нашому чоло-
вікові товче ся безнастан-
но про пекло, чорти, громи
і т. д. а його самого деко-
рує ся безнастанно назвами
всіляких звірят, почавши
від хробака а скінчивши на
свині — чаж дивувати ся,
що йому на кінець осто-
гідне така „наука“, і він
— сплюне і піде там, де
його будуть трактувати як
чоловіка, не будуть відби-
рати йому честі і зверта-
тись будуть до нього не як
до товариша, а як до това-
риша одної громади, „ста-
да“?

Або знова з тим церква-
ми. Наші люди, в своїм
привязанню до церкви, стя-
гають ся на закупно грун-
ту під церков і цвинтар, а
нераз відступають самі із
своїх фарм відповідну частку
грунту, стягають ся на „ма-
териял на церкву, а потім
і на саму будову церкви, а
кінці на будову дому для
священника (а зважмо, що
се те початковий фармарі —
бідні на ґріш); а як вже
все готове, ключуть свого
„правдивого“ священника,
котрого „сам Шептицький“
святить — еще в старім
краю! — огже котрогось з
оо. Василян і просять
його, щоби став їх душпа-
стирем; а ту він їм каже,
що як вони не запишуть
увесь їх церковний маєток
— на котрий вони склали
свій ґріш! — французькому
католицькому єпископови,
то він навіть одної служби
жою їм не відправить і
навіть до них не приїде, і
— всі оо. Василяне почи-
нають „бойкотувати“ ту
церков, не переводять їм
ніяких релігійних практик
і церковних відправ. —
Так щож, чи тих людей не
жає вкінці вхопитись роз-
дука? І чаж дивувати ся,
що ті люди відпекують ся
за кінець і Василян і їх
католицькому і приступають
до незалежної церкви, ко-
та усі маєтки церковні
лишає при громадах? Оо.
Василіяни кажуть, що во-
ни з засади мусять жадати
від громад запису їх цер-
квей на французьких єпи-
скопів, бо сего вимагає
устан католицької церкви
в Канаді. Та я на се від-
повідь: що мені з такої ва-

сади, коли задля неї я не
лише не зискую тих маєт-
ків, але ще й душі трачу.
Та коли то лише о ту за-
сиду ходило. Ту ходять о
щось більше — о безмежну
власть оо. Василян над
людьми, яку найліпше ха-
рактеризують слова одного
з оо. Василян в Канаді, з
якими він звернувся до
мене, витуманивши по дов-
гих спорах і торгах в од-
ній кольоні від наших емі-
грантів такий запис на їх
церков. Показуючи мені
той запис, сказав: „і нехай
лиш тепер хто з них хоч
слово мені пише — то бу-
де скавувати під церквою,
до середини його не пу-
шту!“

Що-до приватного пове-
дення канадських оо. Ва-
силіянів, то обмежує ся по-
ки-що до особи о. Строць-
кого, котрий мене сам до
того особисто визвав.

Я дуже добре розумію,
що о. Строцький є так са-
мо чоловіком, як і ми
свєцькі люди, що мають
кров і нерви, і що полові
зносини з жєнщинами є для
них так само природною
конечністю, як і для нас
свєцьких. І його полових
зносин з жєнщинами а не
міг би і навіть не думав би
але осуджувати, навіть, ко-
ли він, як монах, зложив
присягу на „полову“ пов-
здержливість, як би не те,
що і ту є певні границі,
які ставить совість і пош-
новане людської гідності.

О. Строцький перебував
на кольоні почтового ди-
стрикту Alvena (коло міста
Rosthern) в провінції Sa-
skatchewan. Там місіона-
рував. Жив з одною моло-
дицею і з нею мав сина.
Сей син живе до тепер. Муж
сєї молодичі ходив раз-враз
по під домом, де мешкав
о. Строцький — бо хотів
бачитись з своєю жінкою,
та вкінці, щоби бути все
близько неї, замешкав —
хоч се йому на ніщо не
придало ся — в дровитни-
о. Строцького. Та раз якось
не стерпів і підбіг і домо-
ло о. Строцького і почав
добивати ся до середини і
виявляти свої права до жін-
ки. Але о. Строцький над-
биг, вибив його буком і
прогнав геть від хати. Се
викликало велике огірчене
в кольоні і люди почали
шепкати, та коли їх обу-
рене прибрало острійший
характер, о. Строцький
згрозив їх в церкві і ска-
зав: „Засі вам мене судити!
— мене Бог буде судити!“
І місіонарував далі. Сей
фраза „засі вам мене суди-
ти!“ — се впрочім улюбле-
на фраза оо. Василян, ко-
ли їм праходить ся втихо-
мирювати роз'ярених пара-
фіян, і вони на то конто,
що їх „бог буде судити“
поступають собі даліше
так, як поступали перед
тим.

Ті любовні історії дея-
ких оо. Василян в Канаді,
се темат безнастанних на-
рікань, скарг і жалів бать-
ків і мужів серед наших
емігрантів а також і дотеп-
них насмішок між „непо-
шкодованими“. Сі нарікання
приходило мені нераз ви-

слукувати а все кінчилось
вони словами: „емілюйтесь
пане, припліть нам з краю
якого свєдкого, жєнєного
свєщєника!“

А все таки і такі оо. Ва-
силіяни мають в Канаді сво-
їх оборонців, а се — дівчата
і молодичі. Сиджу я раз в
гуртку наших емігрантів —
василіянівських парафіян і
слухаю їх нарікань, — аж
ту з поміж того гурту роз-
жалєних людей, продаєсь
жіночий, трохи зафранова-
ний, голос: „ну, то щож,
кєсьондз ґріху не мають“...
Я, здивований трохи такою
фразою, питаюсь, що се має
значити — та дістаю таку
відповідь: „а, бо так, бо
кєсьондз все собі рано —
змиють ґріх... при службі
божій“... (то є — при при-
частію). Так видно, вільно
— думав я собі тоді —
коли собі змиють.

За якого забрало бивміс-
ця, як би я хотів наводи-
ти більше доказів на прав-
дивість мого висказу про
місіонарську діяльність оо.
Василіянів в Канаді „що не
добули собі великої слави
задля їх публичного і при-
ватного поведєня“. І я на
сїм скінчу — хіба, що оо.
Василіяни жагають від
мене ще більше доказів, —
тоді я виступлю з решта
доказами, які ще маю.

Та ще таки згадаю ко-
ротко про діяльність оо.
Василіянів в Канаді на полі
просвєтнім. Значачю від-
разу, що оо. Василяни є рі-
шучими противниками за-
кладаня народних шкіл для
дітей наших емігрантів в
Канаді, мимо того, що ті
школи є, і то вимково для
Русинів — русько-англійсь-
кими, а не виключно англій-
ськими, як се є по кольоні-
ях иньших народностей;
що в тих школах учать у-
чителі Русини, риховувані
в руських учительських се-
минариях і щонавіть удер-
жанє тих учителів оплату-
ють не громади а держави,
згладно провінції. Та не-
хить, чи радше ненависть
оо. Василян до шкіл дове-
ла до того, що наші емі-
гранти справді неохотно а
декуди й ворожо відноси-
лись до тих народних шкіл,
які вже істнували і не хо-
тіли закладати шкіл там,
де їм не було. Та се до-
вело до того, що прави-
тельства поодиноких про-
вінцій самі, з власної іні-
ціативи, взяли ся організу-
вати шкільні дистрикти,
вирабляли для тих шкіль-
них дистриктів пожички
на догідних услїях на
будову шкіл, — а що в
тій справі, справі організо-
ваня шкіл, потребували ко-
гось з інтелігентніших Ру-
синів, то й звернулись —
видячи у оо. Василян не-
хить до шкіл — до людей,
що стоять поза оо. Васи-
лянами, і ті люди доконали
справді не аби якого діла.
П. Іван Зварич з'організу-
вав в провінції Alberta в
минушій 1906 р. до 30 та-
ких шкільних округів. В
провінції Saskatchewan о.
Іван Бордуг (із незалежної
церкви) з'організував зши-
60 шкіл, а в провінції Ma-
nitoba взяли ся до закла-
ня шкіл самі такі учителі

і прам. в кольоні Stuart
burg з'організували аж 7
шкіл, в кольоні Sifton —
також 7 шкіл а разом з
прилежними кольоніями
Valley River і Dauphin) — 16.

За те оо. Василияни на-
клонюють своїх парафіян,
щоби посилали свої діти на
науку до них, згідно до
Сестері Службниць (прим.
в Mundage в провінц. Al-
berta), які не мають най-
менших кваліфікацій до
уділювання шкільної науки
дітям, а по містах — до
конфесійних шкіл фран-
цузьких, де учать передов-
і ріжних моцтов і
французької мови руських
дітей — в Канаді! а нічо
по руськи (се відай будуть
ті „надзвичайно великі здо-
бутки“ діяльності оо. Ва-
силиян на полі національ-
німі), а знова дуже мало
англійської мови — так ко-
нечної в Канаді, і взагалі
усього того, що так потріб-
не нашим молодим кана-
дійським горжачам на бу-
дуче в їх практичній житю.

Мимо усього того оо. Ва-
силияни мають чисту со-
вість і обурюють ся, як
хто важить ся піднести ру-
ку на їх Василияєвський має-
стат!

О Строцький пише в
своїй заяві еще таке: „П.
Вачинський (як доносять
нам) вже в Новім Йорку
шороспускав стільки клевет
на василияєвських місіона-
рів, що в тім перевиспав
навіть саму голову Сера-
фимської компанії, та сьо-
го йому мабуть не досить,
бо починає і тут подібне“.

О. Строцький! Рішучо за-
стерігаю ся проти сего, що
би Ви називали се, що я
розповідав в Нью Йорку про
діяльність оо. Василиян в
Канаді — клеветою. Все що
я сказав є правда, яку я
можу ствердити в суді за-
присяженими свідками!
Але позволите, що я Вас
тепер запитаю ся: Чому
Ви, коли Ви були в Нью
Йорку перед Вашим відіз-
дом до Європи і довідались
про се, що я там про оо.
Василиян розказував, чому
Ви тоді не зажадали від
мене доказів на все те, що
я говорив. Я був тоді та-
кож в Нью Йорку! Ви могли
були тоді дуже легко мене
знайти і мали аж надто мно-
го на се часу. Та минав
один день, другий, третій
— і я жадного візвання від
Вас не дістав. А Ви, коли
Ви чули себе невинними,
повинні були се зробити,
щоби вже там на місці, на
самім початку „зробити ко-
нець“ тим „клеветам“ і не-
допустити до того, щоби я,
приїхавши до краю, ще й
ту те саме про Вас розпо-
відав! Але Ви бояли ся се
зробити — бояли ся, щоби
я знова не повторив те са-
ме при тих людях, і то ще
— в Вашій присутності. Та
Ви чуєте, що повинні були
се зробити — але, що боя-
ли ся, тож і нічо не зга-
дуєте про Ваш побут в Нью
Йорку і пишете, що Вам
доперва тепер о тім „до-
носять!“

Але Ви й чуєте, що Ви
є винні, тож щоби Вашу
вину в очах загалу змен-
шити, закриваетесь „веди-

кими апостольськими лиця-
рами“ і в своїй василиян-
ській „смирності“ пишете:
„Василияне місіонарі—при-
знаємось охотно до сего—
не дійшли очевидно до ав-
реолі, якою владдали ся
великі апостольські лиця-
рі“, а навіть раді би ски-
нути з себе усю вину на
„руську кров і руську
кість, на складники, які,
звісне діло, до тепер вида-
вали героїв лиш дуже рід-
ко“.

Якеж се низьке, о. Стро-
цький! Чи Ви не починаєте
сего, яка нужденна та Ва-
ша оборона? Чи від Вас
жадав хто якого героїства?
Коби лиш крихітки серця
і трохи совісти було у Вас,
то вже і в тм були б по-
годили ся люди. Але у Вас
навіть сего нема. Але
кілько за те у Вас цинізму
— коли Ви, Василиянин
важиться усі ті Ваші не-
гідні вчинки представляти
як вчинки випливаючі із
„ласки Божої — для слави
Бога і добра ближніх“...
Та чи не нагадуєте собі о.
Строцький, на чім та Ваші
місіонарська чинність між
Вашими ближніми в Аль-
берті скінчила ся? — Ви ста-
ли ся на тій кольоні біль-
ше неможливими і остато-
чно мусіли її покинути. Але
знайте, що за Вами, як Ви
виїжджали й пснїє ся про-
кляти цілої кольоні!“

Оліан Вачинський.

3 Канади.

Товариство ім. Шевченка
в Вінніпегу поволи, але
стало упадає. На недільні
митинги сходять ся вже лиш
кількоро людей. Товари-
ська гієна вие вже між големи
стінами. Пообгразала лю-
дам честь тай тепер вже
лиш вие, зголодніла. Істо-
рія була така, що гієні
жалко було, що не вона
головою товариства, а чо-
ловік, що товариство з'ор-
ганізував. Отже пустила
між членів брехню, що ма-
буть організатор мав ко-
ристь в організації, бож
безкористовно роді працю-
вати. Колиж організатор
зріє ся головою до часу,
поки, або не докажуть ему
вини, або не оравдають
его, гієна поменажерувала,
аби єї в голови вибрати. З
окрема суд мировий ви-
правдав організатора ціл-
ковито, а гієну зганяв. А
гієна вила... Від витя лю-
ди собі уха затикали і вті-
кали. А гієна вила... Те-
пер вие між порожніми
стінами. По невдачній сна-
леню одної стіни, мусіла
уступити з нещасного го-
ловою. Став головою ма-
мелюк, яким знов же та
сама гієна менажерує. Шко-
да людських грошей для...
цевних звірят.

В 4-ім числі вінніпегско-
го „Ранка“, органі незави-
симих канадійських „Гре-
ків“, читаємо таку замітку
про представлене „Страй-
ку“ Струтинського у галі-
тов. ім. Шевченка:

„Всякий Нарід шанує
День Святий, а коли Тов.
ім. Шевченка, дало пред-
ставлене в Неділю, якби
небуло будних днів, так

конечно се противить ся
Божій волі і дає до пізна-
ня, що заряд сего товари-
ства не узнає жадної ре-
лігії.“ (Була ортогр „Ран-
кові“).

Цікава річ, що такою „у-
вагою“ хоче сказати неза-
висимий знавець волі бо-
жої... Прецінь редактор, о.
Водруг, дуже добре знає,
що у товаристві автокра-
том (фактичним і головою
і секретарем і касієром і
господарем і всяким знан-
цем і пр. і пр.) є — егж
протез'є — кандидат на не-
зависимого попа, що вкупі
із ще кількома независим-
ськими годованцями кричав
недавно против соціалістів з
тогож товариства: „Фана-
тики, фанатики!“

Caeterum taceo.

Один з учителів скар-
жить ся у „Свободі“ (ч. 6)
на „інспектора“ Бадерско-
го. Мабуть задрієно Русна-
кови, що Полак видріпав
ся на таке становиско. А
Бадерський Богу духа ви-
нен. Се мізерна, невинна
людина. Невинна на стіль-
ки, що навіть не таїть ся,
що ему неповятно, як
се може бути, аби зем-
ля крутила ся довко-
ла себе. Чоловік на стіль-
ки не відвічальний за свої
діла, що їздить по кольо-
ніях в ролі організатора
шкіл та дізорганізує школи
бунтуючи нарід против у-
чителів навіть таких, що
покінчили правительствен-
ний учительський курс. За-
те бере у правительства
\$150 місячно.

Між Галішеними anything
will do.

М. С.

Дописи.

3 Лемківщини.

У нас тепер часи дуже
непривітні. Сніги і морози
безперервні, а до того ще
і сильні вітри докучають
до краю. Желізниці поза-
курювані так, що по мі-
стах відчувають ся брак то-
варів довозових, як соли і
мука. Богато людей поги-
нуло в дорозі від морозу і
бурі; от вір, жандарм про-
вадив злодія до Перемишля
і по дорозі оба замерзли.
Жандармови скінчили ся
служба, а злодієви кінець
засуду.

В наших горах тепер рух.
Люди звозять дерево з лі-
сів, які тереблять жида. За
спроваджене одного шага
дров до міста платять 12
корон.

Хочу вам донести також,
що коло нас багато жидів
виявляло з коршем, а на
їх місце громади позакла-
дали свої торговлі, а поде-
ку жиди примусово ви-
ступають. У нас в Розді-
лю заклали також склеп;
один купчик має все до-
сити роботи, а часом і трох-
не може дати собі ради.
Збіже дороге. Картофлі че-
рез морози подорожшали на
2 кор. за чверть (бушель).
Ячмінь 3 К., жито тавше
як ячмінь; пшениця 4 К.,
покладки 3 за шустку.

Сего року явилась в нас
нова помість. Появились
громадами вовки і напасту-

ють людей і худобу. Іноді
в селі Кленчанах розшар-
пали малого хлопця-школя-
ра, як йшов до школи. В
Романові був собі справді
смиливий мужик, бо коло
своєї хати убив аж трох і
аїстав за се 100 К. нагоро-
ди. Одного вистрілив, а
двох зарубав сокирою.

Розділ 11-го Февр. 1907 А. Пак.

3 Мікієраке, Па.

Нич такого дивного, що
бульки літають, бо вже й
близько весни. Ось мину-
лого тижня перелетів бузь-
ко понад хату Дмитра
Герлюха, члена братства
У пенія Прес'єв. Вигорода-
ці в Алегені, Па., від. 46
„Р. Н. С.“ і привіс ему
ядрового хлопця, котрому
дано при хресті ім'я Іван.
Родичі і дитина здорові.
На хрестинах гості забав-
лялись гарно, а при кін-
ці, коли вже мали розхо-
дитись, промовив гарну
промову Іван Вархоляк і
другі. Ся промова розжа-
рила серця всіх, бо згадано
про рідний край та про
тяжкий кнут накинений Ру-
син'ям, котрий лиш при-
тяжкий боротьбі усуваєсь
поволи, і гості зложили
19 дол. і 65 цнт. на руки
Івана Вархоляка і М. Тур-
ковського для арештованих
руських студентів у Львові.
Імена жертводателів:

по 1 дол.: Дмитро Герляк
і Іван Фриз (з Ойя Саті);
по 50 цнт.: Йосиф Дран,
Василь Копчак, Мих. Ко-
лодійчик, Теодор Дутке-
вич, Ілько Туляк, Петро
Вархоляк, Наталка Струс,
Данько Колодійчик, Стефан
Кметик, Іван Вархоляк,
Гавриіл Дуткевич і М. Тур-
ковський; по 30 цнт.: Н. Н.,
Олександр Вітик, Милька
Копчак, Ксеня Сеньчак, Ег-
неса Сьмігельська, Феврона
Вислодка, Дамян Копчак,
Фрозина Каршневич, Анна
Остаф, Марія Вединг, Ан-
дрей Туляк, Анна Драган,
жена Йосифа, Павло Сіня-
ський, Мих. Рептак, Дми-
тро Бурка, Мих. Вуйцік,
Андрей Копчак, Афан О-
лексак, Теодозий Скірняк,
Петро Копчак, Андрей Вар-
холяк, Никола Драган, Пав-
ло Гичка, Никола Черник,
Йосиф Михневич, Марія
Черник, Василь Копчак II,
Неотор Гузик, Ілько Буряк,
Гавриіл Колодійчик, Василь
Романчак, Гавриіл Цазак,
Лев Каршневич, Юрко Сень-
чак, Іван Крушник, Лев Ко-
пчак, Никола Каршневич,
Гавриіл Струс, Григорий
Герляк, Іван Бурка, Мирон
Туляк, Никола Копчак, Ко-
ставян Каршневич, Іван
Колодійчик і Тимко Вар-
холяк; Мих. Шеленцо 20
центів. Разом \$19.65.

Ану но де такі слідуєчі
хрестяни відбудуть ся?

Один з гостей.

3 Йонкерс, Н. Й.

Читаємо часті по газе-
тах, що тут продає Русин
бизнес, там збанкрутував,
бо наші радше ідуть до
жида, як до свого, а знов
деінде ідуть до жида, бо
він дає танше, дучше, біль-
ше, потрактує сигарою і го-
дигь ся як швец за чоботи.
Або ні, то вирве дене-
будь краєвих червоних хуст

і роздає в дарунку. А ру-
ські жени як побачуть таке
червоне чудо, горнуть ся
як малі діти до червоної
краски.

Деяким Русинам, жию-
чим на плейзах заселених
більше чужими людьми як
своїми, можна се простити.
Але для вас Юнкерці со-
ром і встид.

На Непиргам евно ввла-
сним руским домі заложив
жид бизнес і продає шиф-
карти та вислає гроші до
Європи. До него горнуть
ся всі, як пчоли до меду.
А спитавши ся, чому до
свого не ідуть, то кажуть
що задалеко.

Щоби сему лиху запо-
бігти, заложив оден Русин
близько жидівського офісу
свій офіс в тим самим биз-
несом, що і жид. Шож ду-
маєте, що обставини зміни-
ли ся? Зовсім ні. Як жада
підпирали так і підпирають
дальше, а на рускаї офіс
хиба піде та марку купити,
бо до жида за далеко. Або
ні та піде на офіс подиви-
ти ся, чи має еще чим па-
лити. А жид що? Сьміє ся
в кулак і певно думає собі,
що дурне гої.

Жада тут винувати нема
підстави, але тільки вас
Русини і прочі славянські
народи, що ви, маючи під
носом свого чоловіка, пха-
єте ся на силу євреям. Вже
час прийти до голови по-
розум і не дати ся євреям
за віс водити, бо неоден
закладав гірко діставши ся
в жидівські лапи. Тож і ви
конкурські Русини дивіть ся,
щоби ви колись того не жа-
лували, що в своїй власній
хаті підтримуєте єврея, а
свого оминаєте як прока-
женного.

Йосиф Антоніє.

3 Вандергріфт, Па.

Оден Русин так говорить
до людей, головою своїх
бордингерів, які нале-
жать до „Р. Н. Союза“:
„На що платите, дурні лю-
ди, гроші до „Союза“, ко-
ли знаєте, що до „Союза“
платять тільки глупі. От
ліпше купім собі за ті гро-
ші віски в десять галлонів
(певно не мав за що напи-
тись, тай так гадав вити-
манити від людей на віску.
Прим. складача.) та пиймо
коло стола і весело сьпі-
ваймо. Не даваймо грошів
до „Союза“, аби другі пи-
ли за наші гроші (чи не
встид так говорити, коли
знають люди, як великою
услугою є допомогти „Со-
юзу“ для бідної вдови і ді-
тий — той сам).“ Люди
спирались кажучи, що та-
ки не так є, як він гово-
рив. Однак він стояв при
своєму і хотів вигнати сво-
їх бордингерів. Вкінці по-
годили ся в сей спосіб, що
згодились дати гроші на
віску замість заплатити до
„Союза“. Пили добре, а
вкінці побились.

Член „Союза“.

— 138

Нав'язуючи до повисшої
дописи з Вандергріфт, ми
не думаємо брати в оборо-
ну „Р. Н. Союз“. Нема по-
треби боронити інституції,
яка заложена не для яко-
гось там бизнесу, а тільки
для добра руского робітни-

Лікарі вірять в него

По шпиталю і в приватній
практиці, в Америці і загра-
нцю, визначні лікарі уживають

Д-ра Ріхтера Хомбичного Пейн Експелеру

ян средство на Руматизм, Го-
стець, Невралгію, Болі грудий
і членів.

„Я кинув Д-ра Ріхтера Хо-
мбичного Пейн Експелеру в моїй
практиці. Совістно могу сказати,
що сей лік втиралий приносив
вначу полекси в мускулярних
руматизмі, гістич і невралгії.“

J. M. Thompson, M. D.

386 Clinton St., Brooklyn, N. Y.

Приготований під наглядом лікарів
згідно з острим німецьким законом.

У всіх аптек по 25 і 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.

215 Pearl St., New York.

ка в Америці, а властиво
для вдів і сиріт по них.
Коли поймамо сего денеде
знайдець ся такий, як той
в Вандергріфт, то се є
ознака тої хвороби на
народу, що носить назву
темноти, а якої невідступ-
ним товаришем є піянство.
Тому, розуміючи властиву
причину таких говорень,
ми завжди старали ся і
стараємо ся просьвітити на-
шого незрячого брата, ми
вказували і вказуємо на
ріжні причини нашого ли-
ха і на способи видобутись
з него. Та наука не одна-
ково приймає ся у всіх. У
одних (пр. Угорчан) дуже
слабо, у других скорійше.
Причина сього невідрадно-
го факту лежить за оке-
ном таки на рідній нашій
землі. Сердепні наші „опі-
куні“ так вколисали і о-
спали наш народ, що й до-
си заспаний бігає і вертить
ся мов строєна риба. Аворо-
гам тільки того треба. Са-
мі знаєте, як легко ловити
строєну рибу.

Тому, нотуючи не дуже
то відрадні вістки про на-
ших людей, ми вказуємо
на властиву причину лиха
і средства усувати его.

Редакція.

ДОБРИ ЧАСИ.

Що навиваємо добрими
часами. Більшість людей
гадає, що се значить добра
заплата, або поведжене в
інтересі, або богато гро-
ший. Коли більше пригля-
немо ся, то переконаємо
ся, що гріш легко заробле-
ний легко ся і розходить;
маючи гроші ми шукаємо
зарав ріжних забав не дуже
для здоровля корисних і
через се стаємо самі при-
чиною нападів на себе ріж-
них хоріб. Люди з здоро-
вим розсудком завжди від-
кладають на бік якусь ча-
стину своїх заробітків, а
також не витрачують всіх
своих сил житевих легко-
душно. При незначнім хоч-
би нападї на своє здоровля
вживають Трінера Амер. Е-
ліксір Гіркого Вина, яке
усуває початок якої небудь
хвороби. Хочби навіть в
найлучшій здоровлю по-
виннясьмо вживати сего
покріплюючого напитуку. Сей
чисто ростишний екстракт,
в якому нема ні краплі я-
коїсь шкідливої матерії, є
неоцінений ві всіх слабо-
стях жолудка, хочби вже і
перестарілих. Хто тільки
хоче мати сильний жолу-
док, добрий апетат, часту
перу і сильний організм,
повинен вживати сего ліку.
Jos. Triner, 799 So. Ashland
Ave., Chicago, Ill.

"SWOBODA"

(LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 184 Hudson Str., New York, N. Y.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

"Свобода"

видається для руского народу в
Америці і орган „Р. Н. Свобода“,
виходить що тижня в Четвер
і п'ятницю.

В Америці на 12 місяців\$2.00
до старого крав на 12 місяців \$3.00
В Америці на 6 місяців\$1.00

Усе можна замовляти „Свободу“
через пошту, „Кітської Старини“
вона виходить 14, Київ.

Оплатувати газету треба все-
гда з гори.

Гроші треба посылати в реєстрованих
листі, або через експресовий, або
чек, money order (нові ордер). Мо-
ney order, то є картонку, котру дістанете
від поштаря або агента на експресовій
офісі, цілуйте вам, бо без того ми не
можемо грошей дістати.

Адрес:

„SWOBODA“

184 Hudson St., New York.
Телефон 7074 Spring.

Кто хоче, дати его адрес змі-
нити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Страшні числа!

Белиб так Злучені Держави провадили війну, в якій оставалоб убитими і покаліченими 550.000 людей, то певно що цілий край підніс би страшний протест проти такого марнования людського життя і здоровля.

А однак в дійсності така війна відбуваєсь щоденно неспостережено в нашій країні і ніхто не протестує проти неї. Щороку поверх пів мільона людей гине або остає каліками в боротьбі о хліб насущний. В боротьбі тієї падають жертвами передовсім робітники, яких числять на 29 мільонів, але лихі єї наслідки відбивають ся ще на більшім числі, бо їх родинах, значить тут є загрожене не 29 а яких 50 мільонів людей.

Капіталісти і їх часописи не перестають вихвалювати добробут сего краю. Вони вказують на се, що 1905 року Злучені Держави вивезли за границю товарів вартости 700 мільонів доларів. Так, але не треба забувати, що весь сей „добробут“ опираєсь на пожертвованню життя і здоровля людського, які повинні і справді є вартнішими для краю як купи щирого золота.

Уліпшені машини спровадили чоловіка до ряду чогось підвадного машини — машина цінить ся нині більш чоловіка, чоловік є лише єї причіпкою. Та на сій не кінець. Зі зростом значіння машини збільшилась небезпека грозяча здоровлю і життю робітника.

Наші фабрики викидають рік річно цілі армії покалічених і калік, бо висхо-

дуть любити і шанувати каліку так само як любили і шанували здорового чоловіка, то чи не будуть мусіли вони більше напружити свої сили, аби зводити кінці до купи, а вмісто учитись, іти передчасно до фабрики тратити здоровля, а може і завчасу кластись в домовину?

Два мільони дітей працює нині по фабриках і певно не одне з них не гарувало за молоду, ескаб'ю живитель їх родини не був втратив життя або здоровля. А і батькові каліці чи приємно дивитись як его любі: жінка і діти надривають ся, аби себе і его нагодувати та прикрити? Чи дивно, що не оден такий каліка розпинаєсь, кінчить життя в міській парку або бруднім ладжингаві, або стає злочинцем?

Треба, і то чим скорше треба, аби суспільність зрозуміла ясно правдивий стан річий старалась ему зарадити тим більше, що богато каліцтв і смертей зовсім безпобітні. Їх можна би уникнути при допомозі різних охоронюючих средств, більшої уваги з боку капіталістів і т. п. Німеччина, Франція, Швейцарія, а у нас Масачусетс і Ілінойс старають ся дещо робити в сій напрямі хоч і не богато. А доки суспільність не протре очей і не видасть відповідних законів і не введе їх в життя, доси капіталісти будуть далі господарити по своєму, нищити здоровля і життя соток тисяч робітників, руйнувати їх доми, а на суспільність накладати тягар ненавчє страшний контрибуцію воєнну. А що в суспільності більшість творять робітники, і о їх шкіру передовсім тут ходить, тому робітники передовсім повинні злученими силами подбати о се, аби сї страшенні обставини змінились на ліпше, бо капіталісти певно о се не подбають.

Вправді смерть або каліцтво робітника не дадуть ся оцінити в грошах, однак если прийняти, що робітник пересічно заробить 500 доларів на рік, то з сего виходилоб, що убито та покалічене 550.000 робітників приносить їм самим і їх родинам страту в сумі 275 мільонів доларів.

Та на тім ще не кінець втрати для суспільности. Як звісно, не всі покалічені можуть дістати опісля занятя. Денкі остають на ціле життя жити коштом других. Рахуючи, що удержане каліка до смертискоштує 6000 доларів — вийде, що на суспільність Злучених Держав падає щорічно обовязок жити 55.000 калік, іншими словами Злучені Держави затають що року на сїю цілю довг в сумі около 330 мільонів доларів.

І весь той тягар в грошах падає на цілу суспільність тому лише, аби купка капіталістів могла згромаджувати чим раз більші маєтки.

Та крім сєї чисто матеріяльної грошевої втрати суспільність поносить ще інші страти, які не дадуть церемінітись на гроші. Деморалізація в хаті, нужда, втрата почуття власної гідности — хто вирахе що они варта? Коли робітник втратить руку або ногу, то сє відчуваєсь насамперед в его родині. Припустивши навіть, що жінка і діти бу-

дуть любити і шанувати каліку так само як любили і шанували здорового чоловіка, то чи не будуть мусіли вони більше напружити свої сили, аби зводити кінці до купи, а вмісто учитись, іти передчасно до фабрики тратити здоровля, а може і завчасу кластись в домовину?

Два мільони дітей працює нині по фабриках і певно не одне з них не гарувало за молоду, ескаб'ю живитель їх родини не був втратив життя або здоровля. А і батькові каліці чи приємно дивитись як его любі: жінка і діти надривають ся, аби себе і его нагодувати та прикрити? Чи дивно, що не оден такий каліка розпинаєсь, кінчить життя в міській парку або бруднім ладжингаві, або стає злочинцем?

Треба, і то чим скорше треба, аби суспільність зрозуміла ясно правдивий стан річий старалась ему зарадити тим більше, що богато каліцтв і смертей зовсім безпобітні. Їх можна би уникнути при допомозі різних охоронюючих средств, більшої уваги з боку капіталістів і т. п. Німеччина, Франція, Швейцарія, а у нас Масачусетс і Ілінойс старають ся дещо робити в сій напрямі хоч і не богато. А доки суспільність не протре очей і не видасть відповідних законів і не введе їх в життя, доси капіталісти будуть далі господарити по своєму, нищити здоровля і життя соток тисяч робітників, руйнувати їх доми, а на суспільність накладати тягар ненавчє страшний контрибуцію воєнну. А що в суспільності більшість творять робітники, і о їх шкіру передовсім тут ходить, тому робітники передовсім повинні злученими силами подбати о се, аби сї страшенні обставини змінились на ліпше, бо капіталісти певно о се не подбають.

Із австрійської України.

Право загального, тайного, рівного і безпосереднього права виборчого остаточно санкціоноване. Старий парламент закінчив своє нужденне життя, а нові вибори на основі нового закона будуть незадовго розписані. Не має другого народу в Австрії, для котрогоб ся зміна була так пожадана, як власне для народу руского. Ніодин нарід чи яка небудь партія не розвинули такої агітації за сям правом, як Русини, та на злобу людську і наругу всякої справедливості як раз для Русинів право сє вийшло чистими кпинами. Для Галичини призначено 115 мандатів, та після справедливості виходилоб, що Русини повинні одержати половину мандатів, але так не сталося. Коло польське мало тільки сили в старім парламенті, що згодило ся тільки на 28 мандатів для Русинів, і то в найлучшім разі, бож хто зборенить Полякам кандидувати і в руских округах виборчих і при помочі ріжних практик виборчих вдерти кілька мандатів руских. Так старий парламент конуючи, конує ще в останнє Русинів, ухваляючи для них карикатуру різного для всіх права виборчого. Головна річ те пер в тому, щоби Русини переперли всіх своїх послив, а сє промовляє за сям, щоби партії рускі порозуміли ся і підпирали себе взаємно проти кириї чи то польської чи кацапської. Кацапи вже заздалегідь умовили ся з нашими ворогами і кувають зраду. Примір на сє Тернопіль. Цілий повіт заявляв ся за одню кандидатуру, а кацапи сказали собі йти окремо і висунули на кандидата Кульма-тицького, замотиленого кацапа-господаря. І щож вдіє сєй мужичок, що й слова по німєцки не промовить, хіба, що стане собі на боці (в купі з народними незрадниками стояти не може), щоби всім був на оці, що ось які то ще є виборці в тій Галичині. Друга річ, що його в парламент не впустили: не послом мають вибрати його, а щоби розбити руску солідарність, щоби Ляхам можливо було скорше переперти свого кандидата і сє не тільки в Тернопільщині творить ся, а починаєть ся киринене вже в кількох округах виборчих. Нарід страшно обурений на сє і п'ятує публично сєю зраду москвофілів.

Та вергаючи до загальної опіки нового, виборчого закона, мусимо призначити, що він велику зміну принесе всім народам австрійської Держави. Не редовсім зникнуть привілеї шляхти і мійських капіталістів, всі они на рівні з простим робітником сільським і мійським однаковим матимуть право виборче, і вносячи з їх нечисельности можна сміло сказати, що в будучому парламенті дуже маленько засяде панів-аристократів, протигно демократи ріжних відтінків будуть панами в парламенті. Новий парламент скасує не одну середовічну постанову, а ухвалить нові права на добро робучого народу цілої держави. Сего ми сподіємось від нового парламенту; бож ми в якімсь виїмковим положенню, з якого не старий а новий парламент мусить нас видобути, коби тільки наші послы не були чистими мелюками. Так, нам треба вибрати правдивих і енергічних заступників, які не прозьбою, а грозьбою добулиб приналежні нам права.

Треба занотувати і сєй відрадий факт, що в опінії нашої суспільности переважає переконане, після якого Русинам шукати тільки в власних силах допомоги, а не в депутаціях, і депутаціях.

Той спосіб боротьби не є гідний вільного народу; нема

чого просити або відзиватись досправедливоститих, що якраз єуть нашими гнобителями.

Почин такої боротьби, як звісно, вийшов від наших руских студентів і як доносять наші часописи зреволюціонував нашу суспільність. Польська преса кажить ся зі злоби, називає наших студентів крайніми словами, та на сє не звертає ніхто уваги крім поліції і прокуратора, який зарядив протизаконний арешт наших студентів. Сєй поступок поліції признала наша суспільність в великим обуренем, на сотках віч заявила свою солідарність і симпатію для своїх синів.

Треба признати, що і часті поступових академиків Поляків осудила варшавський арешт наших студентів, а з польської преси одиникий „Narząd“ висказав ся безсторонно і справедливо про демонстрацію наших академиків. З американьської польської преси гідний уваги оден тільки „Robotnik“, який дивить ся на справу подібно як і „Narząd“. За те „Америка Echo“, що має претенсії на поступовість і соціалістичні тенденції не згірше „Stowa Polskiego“ осуджує наших академиків. Про проті голоси амер. польської преси годі і згадувати.

До тутешньої німєцкої часописи „Staats-Zeitung“ наспіла спеціальна депеша, в якій можна пізнати опінію віденських Німців.

Депеша звучить ось так: „Відень, 26 го Фебр. Масове зібрание, на якому явили ся заступники всіх партій, відбулось з нагоди чистого заговорення заворушень на львівському університеті. Бесідники протестували як найострійше проти знасилення руских студентів, які спирались проти польської мови при іматрикуляції, перетрікали польських професорів і ректорів (не правда, щоб ректора котрийсь із студентів навіть діткнув ся. Ред.), знищили кілька викладових саль і за сє зістали арештовані. Збори ухвалили резолюції, в яких оправдано становище руских студентів, а нап'ятовано арештоване їх польськими властями.“

Слідно також багато симпатичних голосів і в пресі інших народностей, та годі тут все нотувати. Для нас головне в тім сє, що поступок наших академиків оправданий в очах культурних людей, а з сего виходить, що ніхто не вірить більше польській пресі в руских справах, а сє головніша річ в тому, що, як сказано, Русини входять на дорогу безвзглядної самооборони, яка після нас єдина для нашого визволення з під шляхецко-польської „опіки“.

Вкінці заприїмити належить і організаційний рух руских учителів. Ми добре знаємо, подвійний гнет наших учителів, сьмішно жалю платню, сикатури за сє, що сєй або той

учитель прилюдно заявляє себе Русином і стане в обороні свого народу. Що найлучших з них перенесено до західної Галичини або вічним переслідуванем знищено не одного матеріяльно так, що мусів саракавкінци замовчати і зречась своєї ідеї. Та сєй нестерпний стан не міг тривати вже довше; рускі учителі з'організували ся в одну громаду і постановили (разом з польськими учителями в справах їх матеріяльного положення) добиватись зміни сїх неможливих галицьких відносин.

Аматорське представлене в Нью Йорку.

І ось знова приходять смені занотувати оден гарний вечір в житю ньюорської Русин України. Мають тут на радці аматорське представлене „Американьський шляхтич“, яке відіграли дня 2-ого с. м. члени братства сьв. Володимир в галі Manhattan Lyceum.

Простора салья заповнила ся аж по береги — і звачайне темлю, щоб коли на якій небудь концерт чи представлене зібрало ся тільки публіки. Дуже гарно відбивало поміж гістьми декілька юнаків у гарно вишиваних сорочках. Порядною однак річю булоб щоб гості сходили ся трохи вчасніше, бо в сєй епоху, як сє діє ся тепер початок зволікає ся у безкопечність.

Образець взятий із життя наших галицьких емігрантів; акція відбуває ся в малій осаді, копальні вугля в Пенсильвенії. Штука сама собою є загально і дуже добре звісна цілій американьській Україні, тому писати про ню, чи то переповідати єї зміст не бачить ся ніякої потреби: будучи одним — до недавня — образом написаним на тлі життя-буття наших виселенців, була вона уже тільки разів, та у тільки місцях грана, що єї знає чи не всяка наша людина тут в Америці. Тому, користаючи з гостинности „Свободи“, обмежу ся лиш на декілька уваг що до останньої вистави „Амер. шляхтич“, та що до гри аматорів.

Сама штука не виказує ніякої живійшої акції, хід єї досить мляво і монотонно йде вперед, зближає ся до розвязки. І тут, щоб штука на сцені випала дійсно займаю, щоб прикувала і зацікавила слухача, потреба передовсім сьвідомої своєї задачі і опитної режисерії. Власне тут залежить лишень від режисерії, щоб влити у цілу акцію життя, рух, щоб вона скорим темпом бігла уперед, не порепанюючи ся і не розлізала ся як вода по мочарах. На жаль про останню режисерію, щоб вона вдовольняла і дійсно виповняла свій обовязок, з чистотою совістю сказати не можна. Такі кардинальні блуди, як ждане довгі хвилини на появлене ся сьліди дучих дієвих лиць або

лишане сцени по кілька мінут зовсім порожню не починають ся зовсім до піднесення вартости п'юти на сцені та й на карб аматорів зовсім не можна їх класти — се вина одинокої лиш режисерів.

Сама гра аматорів перестало випала вдоволяючо, і колиб вражіння не псували вище згадані хибі, можна б сказати, добре. На перше місце безперечно належать покласти „кмотрацію“ Анну (п. С. Ярема) яка з повним зрозумінням та з гумором віддала тип баби піячки „з пекла родом“. Дотроїла ся вповні до еї гри і Євка (п. Бучацька) моторна, енергична молодичка. Маруся (п. Кавка), дуже симпатична поява, будила своїми найвищими висказами не один раз обаяв щирої веселости у аудиторії. Гра мушан загально вважши випала трохи слабше. Словак Чорний (Сипян) вивавав ся досить гарно — лишень безнастанне держане файки в зубах робило його бесіду майже незрозумілою. Про гру інших — крім малих виймків, мож загально замітити, що вони говорили зовсім за тихо, так що в перших рядах годі було їх почути, не говорячи уже про дальші ряди або балкони.

Вина однак сього спадає почасти і на саму аудиторію, яка своїми розмовами, увагами а подекуди і криком або свистом заглушувала бесіду акторів.

І мимоволі тут насуває ся питання: чи се гарно? Чи доскопче потрібні аж такі обаяви?

Або се курене підчас представлень, де кожда губа переминає ся в кратер Везувія бухаючий безвинно хмарами диму.

І коли уже відкидає ся усі інші згляди, то хотять би і сей один повинен троха усмиряючо ділати на „широку натуру“: що подумают собі про нас гості інших народностей. Чи ж усі наші культурні здобутки, се має бути лиш перебрано ся в капелюх і сурдуті?

Я гадаю, що тут еще чогось більше потреба.

Львів.

„Настоящі“.

Товариство ім. Т. Шевченка у Вінніпеґу, пустило людям великого бонка, даючи в суботу 23 лютого представлене „Настоящі“. „Прем'єр“ Головацький аж захлистував ся, голосячи по всім усюдам, щоби „Дорогі Братя і Сестри“ приносили зі собою на представлене паски, бо „попукать зі сміху, як не будуть підперезувані“. Тимчасом на представлене треба було принести хустки, щоби було чим слюзи втирати... так сильно трагічно відіграли згадану комедію товариські „артисти“. Ну, та „правительству“ товариства не лиш під сим виглядом вдало ся здурити звичайних смертельників. Здурили їх ще й тим, що

замість зачинати представлене о 8. годині, зачали о девятій, а „дорогі Братя і Сестри“ мусіли тимчасом забавляти ся ні комічними, ні трагічними, а такі звичайними буденними розмовами і в наслідок того опісля, конечно, поцсував ся весь ефект. У всякім разі публіка також деколи показувала зовсім недвозначно, що не така вона ще дурна, як про неї думають. І так прим. коли „артисти“ брали в руки „Св'яту“, „Свободу“, „Промінь“ і, показуючи наголовки тих газет, зовсім серйозно ввірювали людий, що се не „Св'яту“, ані „Свобода“, ані „Промінь“, а „Галицька Русь“, то таки ніхто їм не вірив. Рівнож ніхто не вірив, що найзвичайнішою ластовкою (та ще й а цвяхом), уживає хто небудь як палиці, помімо того, що один „артист“ робив таку штуку зовсім поважно.

Е, зрештою, де би той виворив всі подробиці. Коротко скававши ціле представлене не стояло ні за „пшик“. Любий татко говорив двома голосами: одним штучним, надутим, як а ковальського міха, а другим природним (коли забув ся) і входячи до хати, вішав капелюх в лісі — на цвяхку (так вже „хитро“ була уложена сцена) і був рішучо за молодий. Люба матуся, говорила дуже скоро і через те незрозуміло, держала ся дуже нерухома тай — гізип тепаітс — роблячи пироги, з пересердя плюнула таки в лісто. А синок любий, то вже — oh, ту, ту!... Це був не студент, а жид. Здвигав без потреби раменами, викручував ся, вихитував ся та значучо усмихав ся до публіки, мабуть кепкуючи собі з неї. Та ще й невинного суфлера зрадив, схиляючи ся від часу до часу безцеремонно над его будкою цілою своєю великою постаттю. А як зачав говорити по руськи (велико), то — най вже его криє Мати Вожа „У наших язіка“, „учил ся у грамоні“ (зам. агрономії), „набіджаєте“ (зам. „абіджаєте“) мене і т. д. і т. д. Навіть замість українсько-го „дорожу“ казав „надорозжу“. В порівнянню з іншими гарно пописав ся Стах Олекса в ролі наймитка. За доброю режисерією лін грав би артистично. Рівнож Анні Будник, як судити з попередних представлень бракує лиш доброго режисера.

З теперішнім репертуаром і персоналом артистичним та „всемогучим“ варадом товариству краше йти спати. Як не пиріг, то не пирожи ся. На неможливі річи шкода й чає терати. Має „прем'єр“ Головацький сейчас по представленню виходити на п'єдформу і соловейковим голоском, при акомпаніаменті всіх сазуїтських мін і гестуляцій, перепрошувати публіку, що, мовляв, „я лиш тепер так, вибрав се на скоро і... але на другий

раз я вже буду инакше“, а публіка сміє ся і свіще, — то краще дати „лявфнас“ всім прем'єрам, що ведуть товариство в болото. Поки що, однакж нема на те надії, бо ось quasi-premier Bernacki говорить: „Нам, пане, не треба, пане, в товаристві, пане, ніяких, пане, вчених. Ми, пане, робітники“. А вся Головацька потакує.

Ох, ха'хли, (акцент „артистів“ з „Настоящих“), чи отсе ваша прославлена малоруська хитрість?...

Годять ся ще замітити, що, згідно з волею о. Водруга представлене відбуло ся в жидівську, а не в християнську неділю і Головацький поставив вивіску з просьбою, щоби здійсмати шапка. За те се було „класичного“ „по smoking at all“, яким минушого разу Голов. прикрасив був галю. Шкода...

М. С.

Культурники.

Нечаяно впали мені в руки чотири числа Slowa Polsk ого (галицького), в яких описані події на львівськiм університеті. Читаєм і дивуєм ся, як можуть подібні річи писати ті, що вважають себе культурними людьми. Одна брехня, плюгавлене, лайка, дикий шовінізм і т. п. Впрочім не одно St. Polskie відзиваєсь в сей спосіб о Русинах. І дивують ся описеля Поляки, що в серцях Русинів горить проти них ненависть. А вони ще й дальше еї плекають, перепростають і неперестануть. А ненависть ся громадить ся в серцях покровджених все більше і більше і вибухне колись неначе лави з кратеру Вулкана та відібесь голосним відгуком по цілім краю. І повесе пострах і смерть і знищене між них, що тепер збиткують над другим та бенкетують. А хто сему буде винен?

Арій.

3 нагоди виборів в Манітобі і Вінніпеґ.

(Належить до гумористики).

Вже вийшла нова „просвітна“ в Канаді брошурка під заголовком: „Чому Русини мають голосувати на лібералів?“. Між іншими цікавими єсть в ній і портрет Brown-a, провінц. ліберального кандидата. Брошурка без замовлень мабуть розійдєсь скоро.

Дня 20-го с. м. вечером відбув ся „вєд“ (передатийний) лібералів в „Вокер Тейт“.

Між іншими були і Русини.

По реєстрації мабуть чи не всім Русинам (тим що реєстрували свої імена перед голосованем) поприходили урядові повідомлення, будьто вониб не мали права до голосу, через що мають явитись в друге 25-го с. м. в означенім місці.

Антим Барда.

Бунтація.

І куда це йде така балака: — Я вам коника, я вам бричку, я вам цукерочків, я вам ляльочки, дзвіночки для коника купю як поїду до Вінніпеґу, а ви так будети си возити а мій Іванцьо буде вам за фірманом, тай бакишком буде помахувати. Ходіть до тетки, ходіть! В тетки ліпше! — та тут вона урвала нитку з цілої сили. Агій на таку роботу! Тобі Єленко купю двохененьку стонжидку, а тобі Аничко таку файну — чирвону. — Аничка краща, така достоту як еї Іванко.

„Тай забире мені дівчата, тай так раз, тай так другий раз, тай гет діти привикли, а я сама дурна нуджу си.“

Гафія шила Аничці сорочку, тай так собі роздумувала: то зморщувала чоло, то жмурила очі, то крутила губами.

Єї чоловік сидів коло стола і читав „Свободу“, перчитував дещо з політики американського життя. По рушував досить повними губами, привирав ся блисьме, то цікавіше, то звичайно. Мав піти до сусіда, але що прийшла газета — читав за порядком, від новинок почавши.

Обертає аркуш на другу сторону і далі читає: „Знов в Вінніпеґу щос е“, півголосом моркнув, прочитав все, тай став думати над тим: „Добре воно пише, все правда, бо такі так, не доста що не вишумало з Галичини, а тут знов того дранькі чинаєсь нас. Ех, та коби явивмиси який підскакевич, та ще до того щос починав, та тотобим не знав як тішатись!“ Так собі думає тай потрясає головою. „Мой, та ти ще й тут хочеш панувати!“ — та якось то його проминуло і зачав знов читати.

А жінка все думає про дівчата, тай порішає: „То вже доста того добра! — забрати мені діти, тай псувати на якіс купованя, пустої балаки тай щос обіцювати. Та ди я не годна так само пістувати і купити їм? — Вігме, вона немає сумління до них! От, плещи тим язиком!“ та аж захопилась трохи недобра і неспокійна.

— Ти старий! стань читати, най я тобі щос скажу. — трохи остро відозвалась.

— Ну що, кажи, а я вітак тобі скажу, бо щос дуже нове трафилоси.

— Що ти собі гадаєш, — говорить певним голосом, та так, якби він винен — таж та присвоїт собі дівчата! То сии, то тим, побунтувала, тай тепер ада! лиш там сиділаби, тай слухали її масного язика.

— Ет, що тобі в голові жінко, — відповів — ніби си, пізнаютьс на її добрости, тай її зроби бунтацію, бо пізнають, що не варт просити тай чикати на обіцянки.

— А я знаю, — задума-

но і уриваючо відповіла. — Не дай! Боже чого... тай ади...

— Тай ади! Хиба таке — на перекир відрубав. Послухай ліпше, що я тобі урочаю за університет. Знаєш, що університет? То така найвища школа, що від неї нема вищої. Там тепер була бунтація за то — але слухай.

І зачав читати о всім, як там було, а по перчитанню додав:

— Видиш, — прибравши веселий вигляд — бунтація що в нас в Єленков і Аничков, то найнища, а там — то найвища, від неї нема вищої.

Хотів сказати жінці як річ маєсь прикладом тай зачав:

— Вовмім — тягнув поважно — що ми університет польський в Польщі, але що ми університет без політики, бо нема межі нами забавок — значит Русинів, від нас йдуть до руского значить до тети, щоб забрати забавки — значит: Русинів спольщини. Уважаєш, куда то йде? Або дам тобі мудріший приклад: От якби ми на ці кольоні — покладали школу, а на другім кінці Поляки вже мали, та аби їм не дуже тісно для дітей, вони післали до нашої школи, та як зачали посилати, та все чимраз більше і врешті — всю школу забрали а наші діти в кути! Тоді Поляки запроваджують свою мову і Русинам кажуть говорити. Ну — а Русини бунтують си: бют найсамперед професора, як нічо инче не помагає, а потім робе поредок.

Жінка слухала випитуючись. Потім вони довго еще говорили на подібні теми, а в кінці Івай докінчував: — Я до тебе мушу взетис не так; аби ти мені не була така темна, і аби сама собі читала газету. Але щос стужено, ади, ми забалакались а в кувни погасло, тай знов підпалювати треба брр! як зимно.

Він підпалював, жінка стелила постіль, діти були в тети, а на шибих вікон цвили артистичні білі цвіті.

Настин.

Подяка.

Дня 25-го Фебруара о 3 годіні пополуни померла моя жінка; хоріла всего оден день. Похорон відбув ся 24 Фебруара в Неділю о 3-ій пополуни. Похорон був так гарний, не подібного в Перт Аибою ще не було. В похороннім поході йшло перше братство церковне сьв. Хр. з церковними хоругвами і хоругвою братською, дальше Сестрицтво Уси. Пресьв. Богородиці, Зєдінєніє ч. 296, дальше польські соколи і банда. За бандою шли братство сьв. Михайла число Сєд. 56., братство сьв. Кирила і Методіи з Общ. Р. Бр. а вкінці наше братство сьв. О. Николая Р. Н. Союза число 164. Похоронного обряду довершено в місцевій церкві, де сьвященник виголосив гарну проповідь і не було одного ока потреби не заплакано над дрібними сиротами, котрих зістало 5

хлопців і одна дівчина. З перкви відправджено тіло небішки на цвинтар на вічний спочинок.

В імені моїм і моїх дітей спріт дякую сердечно за послідні услуги оказану моїй жєні о. духовному, брацтвам і всім людям що були на похороні. Нехай їм Бог нагородить щастєм і здоровлєм за їх труди.

Микола Воверчак з дітьми.

Де наш гаразд.

Соколе славний пташну Високо, далеко літаєш не раз, Чи бачив, чи видів наше щастя Нашу лучшу долю хоч раз? Чи годен сказати, де оно ділось, То щастя, та доля і гаразд наш де Дів ся, забрав ся, лишив нас, покинув? Чи то все до нас коли ще приїде. Чи загальне сонце у наше віконце, Загальне до нас і усміхнєсь Своім промінєм ясноблискучим Чи вераєть ся наше до нас? Чи еще спогляне на нас ясним оком Блажитного неба місяць золотий. Чи коли ми кинєм від нас шару, Незгоду, недбайство і задум пустий? Може вже нам нема поради Скажи ти славний соколе Може наш гаразд так твердо спить Що йому пробудитись ніколи.

Василь Смур.

ПОВІДОМЛЕНЬ.

Сии подасьє до загальної відомости членам братства сьв. О. Николая і відділу 4-го Р. Н. Союза в Jersey City, N. J. що місячний мітинґ відбудєсь для 17 Марца в Неділю о другій годіні пополуни в галі Д. Голода, 38 Greene St. Всі члени обовязані на ту годину явити ся на мітинґ.

Мітинґ буде проваджений місцевим урядом в присутности голов. урядників.

К. Кирчів, гол. предсѣд.

С. Ядловский, фінанс. секр.

Т. Лабовский, рекорд. секр.

Братство

Бл. Пр. Богородиці в Сейр. Па. від 107 подає до відомости що на мітинґу в лютий був вибраний новий уряд на рік 1907. Антоній Лучейко, предсѣдатель, Грив. Ковалевич аист. предсѣдатель, Стефан Янко касієр, Давид Новак аист. касієра, М. Семеник секретар, Дмитрій Кшиш аист. секретаря, Йосиф Папіцан і Юрко Щудлак опікуни хорів, Матвій Опар дверник, Ігнатій Цап полцїан. Мітинґи на разі будуть відбуватись у Давида Новака. Хто без важної причини не приїде на мітинґ буде караний 30 цент, а хтоби в однім місци не заплатив до Союза буде вичеркнений так а братства як і Союза.

Антон Лучейко, предс.

М. Семеник, секр.

„Червоний Прапор“

Ілюстрований суспільний, політичний, науково-літературний, соціально-демократичний тиждень.

Коштує на цілий рік в Америці 4 дол.

Гроші і письма асилати до Редакції „Червоного Прапора“.

Тернопіль, Друкарня Подільська (Галичина Австрій).

„Червоний Прапор“ буде служити інтересам працюючого пролетаріату. Виходячи в біжучім році, в значно розширенім обміі, „Червоний Прапор“ буде уділяти багато місця подіям в Росії, де усі народи великої імперії борять ся в гению своєю „пєтлєю руських“ російських „Червоний Прапор“ буде старати ся помічи народам Росії, освічуючи правдою тамошні події і роботу всіх політичних партій, уділяючи місця критичним узагям о тактиці і програмі соціалістичних фракцій не виключаючи найкрайніших. „Червоний Прапор“ буде рішучасно поаякомпонувати Українців великої Росії і їхніми братами в Галичині, Буковині і Угорщині, де рівнож йде боротьба за людські права.

Помімо того, що „Червоний Прапор“ поміщує також російські статі, буде він приступний не лише образованому інтелігентові, але і кождому оселинцю і робітникові. — В склад редакції увійшли видатні письмені і публіцисти російських поступових видавництв імена їх будуть подані в сїдучих пом. вашої часовині.

Ред. видавцѣ Янко Остапчук.

Відпівальний ред. Андрух Гарматюк.

10—12.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1906—1908.
Председатель:
Бонестантин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, N.J.
Місто-председатель:
Леан Парилляк, Terryville, Conn.
Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Подівака, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левницький, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — однокласна русько народна організація в Америці.

Приймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
Посмертне за мужа \$1000.00,
Посмертне за жінку \$400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей віг або рук \$1000.00,
б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вислатись гаким до братства, яке належить до Союзу.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союзу.

Повідомляю ран на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу посилаєся так: на money-order-ах або чеках випикуєся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так написаний money-order або чек не посилаєся до Голоз. Касієра, але враз з виказами до Голоз. Секретара. Головний секретар опісля відсилає їх до Голоз. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас П. П. Секретарі, що приймаючи нових членів до Руського Нар. Союзу маєте від кожного нововступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд

бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маєте уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевищали 40 літ життя. Ті, котрі мають вище 38 літ а не скінчених 40, мають предложити метрику родження або який інший документ, котрий би посвідчив про їх вік.

С. Ядловський, голов. секретар.

ВАЖНЕ!

До Вп. місцевих Урядників Рус. Нар. Союзу і всіх членів, взагалі!

На підставі ухвали IX. головної конвенції Руського Народного Союзу відбувшоїся в Scranton Pa. повідомляю сим вас, що буду настановляти місцевих організаторів Р. Н. С. Хто з п. урядників або членів скоче зайняти організацією своїх рідних братів-Русинів нехай сейчас зголосить ся до головного організатора. П. П. місцеві секретарі мають першешнство.

С. Ядловський,
головний організатор,
Box 76, Jersey City, N. J.

Повідомлене

для всіх відділів Р. Н. Союзу.

П. П. Секретарі!

Отсим повідомляю вас, що кожного місяця наложить ся повідомити мене: хто був прийнятий до братства, хто вимазаний; хто був прийнятий з переступним листом, а хто взяв переступний лист; хто змінив посмертне на скільки і кому записав; хто оженив ся; хто помер; скільки членів позістало в братстві на ціле а скільки на половину посмертного. — Всі такі зміни треба написати на Місячній Справі, т. е. на картці, ктра прайде вам з кожним розметом і ту картку по кожнім мітингу або найдальше до 29-го заслати разом з декляраціями і переступними листами, если які будуть, на адресу:

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної справи прийде вам слідуючий розмет, а котре братство не пришло такого повідомлення на час, то его розмет буде такий сам, який бу. попередній, а члени, котрих братство хотіло прийняти або вимазати, не будуть прийняті ані вимазані аж доперва на другий місяць, бо на 30 го замикаєся рахунок членів і розсилаєся розмет.

Теодозій Лабовський,
рекорд. секр. Союзу.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отей книжки:

- 1) Книжку членів (іменослов).
 - 2) Книжку місячних складок.
 - 3) Книжку касову і протоколову.
- На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Союза“.

Увага

для секретарів місцевих братств і відділів „Р. Н. Союзу“.

Понеже секретарі місцевих відділів і братств безстанно домагають ся статутів і грамот членських від голов. секретарів і в деяких своїх письмах докучають гнівно голов. урядникам, для того звертаю їх увагу, що такі секретарі риблять се не розсудно і безпідставно і тільки забігають дорогий час на відписуване листів і оправданья, та зражають головних секретарів до праці. Звертаю їх увагу і на те, що діловодство в „Союзі“ через реорганізацію дуже утруднилось і через те головні урядники мають по раз то нову працю, якої годі було сподіватись, а кожда така праця забірає немало часу. Описати се докладно трудно, хіба буде можливо устно розповісти при справозданню набудучій конвенції перед делегатами. Се раз.

Друге, нових статутів і грамот голов. секретарі еще не мають готових, а то для того, що Головна Конвенція поручила Головному Урядови, щоби нові статуты дати обробити леорови, щоби они годились з законами Сполучених Держав і щоби були перетолковані на американський язык і в двох языках друковались. Леор, до якого лиш в тій справі удались, статутів наших ще не справив. Так само Конвенція поручила, щоби видати нові грамоти в кольорах для всіх членів „Союза“. Отже статуты і грамоты, сі найголовніші річи для нашої організації, котрі деяким членам або секретарям видають ся дурничкою, забрали дуже багато часу. Ходить не о се, аби статуты і грамоты були о місяць чи два скорше, але аби були докладно зроблені так, аби не треба було їх всегда на кожній конвенції перемінювати. Грамоты членські ми дали до друку одній поважній фірмі в Нью-Йорку еще в місяць Септембрі, але через страйк робітників-літографів, котрий тягне ся вже кілька місяців, та фірма нам роботу не віддала еще до сего часу, а також жадна фірма не хотіла зробити з нами контракт, щоби на означений час скінчити роботу. Отже як статуты „Р. Н. Союзу“, так і грамоты не будуть скорше готові як при кінці місяця лютого або в марцю. Но скоро ми роботу сю відберемо, так сейчас виплемо їх всім відділам для всіх членів.

Члени, котрі не набули грамот членських, нехай будуть спокійні, бо се їм не перескаже бути членами „Союза“. Всі члени сли сповняють свої обовязки суть забезпечені на посмертне таке, яке послідна Головна Конвенція ухвалила.

К. Кирчів,
голов. предс.

Посмертні вісти

СОЛЯН КАТАРИНА, жена Михайла члена Р. Н. Союзу від. 67, Butler, Pa. померла 12. Фебруара б. р.

ЗАГОРА КАТАРИНА, жена Варнави члена Р. Н. Союзу від. 46, Plymouth, Pa. померла 7. Фебруара б. р.

СТЕПЧУК ДМИТРО, член Р. Н. Союзу від. 33, Northampton, Pa. помер 7. Фебруара б. р. Небішник походив з Галичини села Станіславчик. пов. Броди.

ХУДИНЦЯ СЕМАН, член Р. Н. Союзу від. 1 Shamokin, Pa. помер 27. січня б. р. Небішник походив з Галичини села Ганчоза пов. Горлиці.

АСТРЯБ МАРИЯ однолітня донька Дюонісія і Орини членкиня Р. Н. Союзу від. 55, Carnegie Pa. померла 15. Фебруара б. р.

Вічна пам'ять!

Ч. 111. КВІТ \$46.00 на сорок шість доларів, котрі п. Андрей Герман отримав яко посмертну заповітку по сніні Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

St. Clair, Pa. Фебр. 1 1907. Андрей Герман.

Свідки { Ю. Полянський, М. Стефанович.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 9.

Киприан Стець, предс. Кирил Феценко, секретар.

Ч. 110. КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі Вікторія Деревинська отримала яко посмертну заповітку по доньці Марії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Pittsburg, Pa. 14 Фебр. 1907. Вікторія Деревинська.

Свідки { М. Стефанович, Теодор Гут.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 53.

Николай Войтович, предс. Никифор Пейко, секр.,

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

Оголошене.

Братство Успенія Пр. Богородиці, від. 56 в Allegheny, Pa. подає отсим до відомости усіх своїх членів, аби заклали ся вкладами до Р. Н. Союзу, щоби врівняли свої заборги, бо в противнім случаю вістануть вичеркнені.

John Borica Ohio Valley Bank Allegheny, Pa.

Оголошене.

Братство Св. Михайла відділ Р. Н. Союзу 84, в Canonsburg, Pa. повідомляє отсим всіх своїх членів, аби складили ся на мітинги кожної другої неділі по першій. Хто не прийде, заплатити перший раз 25, другий раз 50 центів кари.

Іван Балог, предсидатель, Василь Ціган секретар.

Оголошене.

Братство Св. Арх. Мих. від. 96 в Бівер Медов, Па. відбуде мітинги дня 17 Марта, на котрим мають явити ся всі члени братства задля важних справ. Хто не прийде, заплатити 50 ц. кари.

Владко Шипула, секр.

Оголошене.

Братство Св. Володимира, від. 103 в Нью Йорку подає до відомости, що мітинги від тепер будуть відбувати ся в галі Congress Hall, число 155, С. Ave помере 9-ам а 10-ам St. Місячний мі-

тинг у новій галі відбуде ся дня 18. марта 1907. точно о год. 8-ій вечером.

З. Довганюк, предс. Я. Корнат, секр.

Оголошене.

Братство Св. А. Николая від. 51 до відомости, що хто в членів через два місяці не буде платити, то того вичеркне ся в брацтва і в Р. Н. Союзу. Мітинги відбувають ся кожної другої неділі по першій о год. 1 і пів по пол. Місячне мусить кожний віддати на мітингу особисто.

Н. Войтович, предс. Н. Пейко, секр.

Повідомлене.

Братство Св. Василия Вел. від. 19, в Прайсбургу, Па. подає до відомости що члени, які не заплатять свого розмету через 2 місяці, будуть вимазані в брацтва і в Р. Н. Союзу. Мітинги відбувають ся в першу неділю по 15. в в рускій шкільній галі на Оліфанті.

Ю. Фалат, предс. С. Сисак, секр.

Оголошене.

Братство Св. О. Николая, від. 38, в Обори, Н. Й. вибрало на рік 1907 слідуючий відділ М. Полянський, предс. С. Мельник, вист. предс., Т. Ротко, секр., І. Тиханчик, касієр, С. Горошак, вист. кас., І. Торбай і І. Питель, доворці хорих, В. Росиник, А. Дибан і Д. Полянський, контрольна комісія, Н. Горбаль, капітан, І. Бигуник і М. Фалат, хоружі, С. Гаринят, дверник, Д. Рухак пісаленці.

М. Полянський, предс. Т. Ротко, секр. 29 Cross Str., Auburn, N. Y.

Оголошене.

Братство Св. о. Николая, від. 99 в Вілксбурі, Па. подає до відомости, що кватральний мітинг відбуде ся дня 17. марта 1907 о год. 1-ій попол. Хто не явить ся на мітингу підпадає карі після статутів.

Оголошене.

Братство Неп. Зач. Пресв. Бов. від. 145 в Алтона, Па. подає до відомости, що брацкі мітинги відбувати ся будуть в домі п. Робака на Савт Алтона 3827 4 Ave. як вищайно в першу неділю по чотирнадцятім кожного місяця.

Оголошене.

Братство Св. Володимира Великого в Катеу, Па. визнає усіх своїх членів, щоби явили ся на піврічний мітинг, котрий відбуде ся дня 10 Марця с. р. Буде читати ся справозданн. за минулих 6 місяців.

Юрко Баранюк, предс. Йосиф Яленко, секретар, Трифон Барна, записник, Василь Ціган, касієр.

Оголошене.

Братство Св. Петра і Павла, від. 47 в Ембридж, Па. подає до загальної відомости, що на мітингу дня 10 марта 1907 буде приймати ся нових членів до Брацтва без вступної належності: нових членів Союзу буде приймати ся після статутів. По більшій обсяжності просить ся удавати до організатора Павла Середницького 133 Maple Wood Ave, Ambbridge, Pa. Павло Середницький предс., Іван Михайлик, секретар.

Програма вечерна з аматорським представленим

дня 10 Марта с. р. в рускій галі „Просвіта“ в Пітсбург, Па.

1. Вступне слово — вигол. І. зидор Костюк.

2. „Дівча в сінях“ — мішаний хор, гармон. Ф. Колесси.

3. „Американський шляхтич“ — образ з життя руських робітників в 3. актах, напис. Ст. Макар.

Особа: Іван Розвага — Алекс. Горошак. Євка, его жена — Марія Стефанович.

Маруся, їх донька — Марія Гут Кульницька.

Михайло Чорний, словак — Григорий Демаца.

Анна, его жена — Магдалина Білик.

Джордж Шибайголова — Іван Чурило.

Гриць Петро Данько Василь Антін Лазенга.

Василь Кароліна Бандровська. Детектив — Андрей Попіл.

4. По I. акті „Поворот тата“ — відікн. Марія Пастирчик.

5. По II. акті „Цвітна дрібна“ — сольо тенсрове Ізидор Костюк.

6. По III. акті „Винакович“ — „Ой не нам, та не нам“ хор мішаний.

Початок о г. 8 вечером, пор-

ших 7 рядів по 50 цт. кіс, прочі по 35 цт.

Всіх доокочиних Русинів прошув сердечно.

Виділ читальний

ім. Маркіяна Шапкевича.

Дня 9-го Марця 1907 в Музик Гал (Music Hall), 213 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. відбуде ся бал і представлєне аматорське „ХТО ВИНЕН“.

1. Вступне слово виголосить з. М. Якович.

2. Хор — „Підкарпатські Русини“.

3. Хор — „За Русь стаєм до бою“.

4. Слово прийме Ал. Мотилляк.

„ХТО ВИНЕН“: ОСОБИ:

Марійка — Т. Баковича. Отець — Т. Шеремета.

Мати — М. Кира. Любомир Марійки — М. М. Ютає.

Его соперник — І. Квирялок. І. Сват — Попель.

II. Сват — Глуг. І. Гава — А. Мотилляк.

II. Гава — Шустакевич. І. Полцій — Н. Пиндзюла.

II. Полцій — Ів Параско. І. Парубок — Н. Бордик.

II. Парубок — Назар. Початок балю і концерту о годні 12 в полудне, а представлєне аматорське о 7-ій вечером.

Кліваляндський „Боян“

устроєв в суботу дня 9 го марта „Вечерниця“ в танцями і театральним представлєнем в Polonia галі S. W. 9 College St. Вступ 25 ц. і 15. Чистий дохід оберне ся на добродійні цілі. Часть доходу призначена для арештованих акадєміків-Українців у Львові.

За комітет Михайло Бабій, управитель „Бояна“.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроєв Братство Св. Іоана Крестителя в Мінісепорт, Па. від. 48. дня 9. марта 1907 в Military Hall на White str. Додік призначений на місцеве церковь св. Іоана Крестителя. Початок о 7. годній вечером. Вступ для мужчин 50 цнт. для жінок 25 цнт.

Петро Фрінко, предс. Йосиф Стачак, секр.

Де є?

Хто хоче шукати своїх краєвців через нашу газету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Пошукую

свою рідну сестру Маріану Цірку в селі Городишч, пов. Гусятин в Галичині. Уточні о ній явав прошу дати адресу на таку адресу:

Mike Cirkot 8-10 P. O. Keewatin, Ont. Canada

Де є

Лько Припадк і Петро Швед. Два роки сему виїхали в Вінніпегу до Бр. Колумбія на роботу. Хтоб про них що знав, хай звольт ласкаво донести на адрес:

Onufr. Wawrikowicz, 106 Heming Str., Buffalo, N. Y.

Пошукую

Івана Пятлованого і его сина Семена і Василя в Колодзіїковці Заліщиц. Вже 10 літ як він в Бразилії чи в Аргентині. Хтоби о них знав, хай звольт ласкаво донести на адрес:

Demian Horbul, P. O. Stuartburn, Man. Can.

Пошукує

Товаришкі життя від 15 до 24 літ. Мусить вітати читати і писати по руски і польски і мати готівки 400 доларів. Я маю літ 24, готівки 500 доларів. Робав в карнапі і заробляю денно 2—4 долари. Походжу з Галичини. Прошу о фотографію а я на жидане пішлю свою.

10-11 Leo Pelc, Box 426, Butler, Pa.

Просимо с інформації

дотично Урбана Новіцког. Посітний родив ся в Каміні Струмилівій в Галичині 1826 року. Був блядодн середного росту. Скінчав школу відлову, в 20 році вступив до війська. 49 літ сему навад виїхав в одним оберстом військовий до Чикаго в Сполучених Державах. Від 44 літ не писав нічого до краю. Помер рік тому навад. Хто би знав де небішник помер і серед яких обставин, звольт сейчас написати до редакції „Свободи“.

10-20 Swoboda, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Оголошене.

Іспитований дає і добрий дріпек шукає посади. Прошу голоситись до редакції „Свободи“.

10-11

Оголошене.

Дві Русинки, вдовіці по учителях, бездітні, в середній віці, новім здоровім, розуміють ся дуже добре на кухні і господарстві домінім — пошукують сему дорожого місця до варяду дому у священників або урядників Русина. Зголошена у редакції „Свобода“.

SWOBODA 8-10 184 Hudson St. New York, N. Y.

ЗАПРОШЕННЯ.

Посвячене каменя угольного під церков сьв. Івана Крестителя в Buffalo (Black Rock). відбуде ся в Неділю саропустну дня 17 Марта 1907.

На се наше радісне торжество маємо честь запросити всіх наших братів Русинів міста Buffalo а іменно братство сьв. о. Николая з East Buffalo, місцеве братство сьв. Івана Крестителя, Закарпатську Україну, наших честних сусідів з Lancaster, Seneca і Канади.

Від комітету церковного.

Buffalo, N. Y.

Дня 24. Лютого 1907.

о. Іван Велигорский, парох.
Петро Коваль, председатель.
Григорій Видиш, кас.
Теодор Скробала, секретар.

— Подаю до загальної відомості, що моя теперішня адреса така:

Rev. D. Dobrotwor,
26 Chestnut Str., Yonkers, N. Y.

ШУКАЮТЬ РОБОТИ.

1) Столяр, 20 літ, 2 роки в Америці.

2) Два різьбяр-артисти; мають свідоцтва краєві. Могути робити іконостаси, кивоти і други церковні річі.

3) Хлопець 18 літний. вміє добре читати і писати по руски і по польски—також рахувати.

4) хлопець, що місяць в Америці — хоче робити в сторі.

5) хлопець 17 літний до стору, робить в фабриці металів.

6) до стору, хлопець літ 17, уміє читати, писати, по руски, польски і трохи по англійски.

7) парубок, літ 20, і пів року в Америці, лебрує в майнах — письменний. Шукає роботи в сторі.

8) до стору, хлопець літ 18, робить на бресі, письменний.

9) різьбяр, 18 літ, 3 місяці в Америці.

10) 17-літний хлопець письменний до стору.

11) хлопець 17 і пів літ, уміє по руски, польски і німецьки — до стору.

12) хлопець, 17 л., робив в сторі в краю, через 4 роки.

По близькі інформації годоситись до редакції „Свободи“.

Swoboda,

184 Hudson Str., New York.

СЛІ хочете післати до старого краю красне друкований лист, купити собі машинку до друкування з рускими буквами; ціна тільки \$7.50. Адрес:

Aniela Orzech,

234 E. 121 St., New York N. Y.

На продаж

добре газдівство в селі Борте, горляцког повіту, положене в самій середині оела, і складаюче ся з цілком нової хати (3 роки як поставлена), комора, стайні, вівні і т. л. Грунт дуже добрий, сіножать і пасовиско. (Мож вимувати до 10 штук худоби). Блишні вияснення подасть

Harry Zaraw,

138 Main Str., Derby, Conn.

НАНЦЕЛЯРІЯ

Адвокатско-Нотаріальна в справах ираевих і американських

Ф. С. Остаповича,
б. урядник ц. і к. австрійско-угорс.
Конзулату в Н. Й.

Перепродажу всякі справи судові і спадкові виконує повномочія контракту купни і продажі в легальності конулярною і п. р. залагаюче повноти військовій, ухвалення від цівчеп, контролю як також асестерука в Америці уділяє поради во всіх справах краєвих і американських.

Посилка грошей певна і скоро.
Спродаж карт морабельних і колівних.
Поміщає гроші в безпечних банках краєвих і американських.

На відповідь залучати марки поштової.

Адрес:
F. S. Ostapowicz
126 2nd Str. New York, N. Y.

Дописи.

3 Реймі, Па.

24-го Фебр. с. р. буде пропам'ятним днем для Русинів осілих в Ірвоні, Блейн Ситі, Па. і околиці. В сїм дни основалось і увійшло в жите в Ірвоні нове братство „Р. Н. Союзу“ під покровом сьв. Отця Николая. На разі вступило до братства 26 нових членів. Імена їх суть: Михайло Лонавський Гавлович, Павло Доротиш, Олекса Сікоряк, Григорій Лонавський Гавлович, Михайло Скупін, Альберт Скупін, Михайло Олексів, Іван Ільницький Янінович, Івай Нановський Тарнава, Іван Ільницький Церкович, Николай Яворський Ігнацевич, Матій Штендох, Николай Олексин, Михайло Штендох, Казимір Лопатовський, Николай Пославський Тупкович, Іван Бойко, Павло Голишин, Ігнатий Туранський Каганович, Йосаф Яворський Мартин, Луць Микольчин, Йосиф Яворський Ігнацевич, Іван Лонавський Гавлович, Федор Петрейко, Ілько Сікоряк і Николай Фесінич. Майже всі они походять з турецького повіта, з Галичини, а працюють будь в угледолах будь у шкрянній фабриці.

Можна сподіватись, що молоденьке братство „Р. Н. С.“ в Ірвоні, Па. буде скоро змагатись і рости, так, як і інші Русини на згаданих місцевостях, котрі немогли ще тепер відважитись вступити до братства, стануть ся его членами, коли порозуміють як слід, ціль і сей великий хосен, для якого братства основують ся. І не треба мені мабуть довго і широко говорити тут про те, що значить організація, братство, бо кожний розумний чоловік піме сю правду, що у злуці лежить велика сила, що громада великий чоловік, що громада одного споможе, кожний знає, що лихої долі не врадає, біда найде, хоч і сонце зайде, помагай собі сам, то й Бог тобі допоможе і т. д.

От, як би зголосилась про тебе чоловіче, сподівано чи несподівано смерть, чи не добре булоб тобі лишити своїй жені і своїм дітям тут чи на батьківщині якусь поміч, котраб осолодила їм бодай трохи їх гірку долю? Або, коли нема у тебе жени і дітей, так, чи не згадувалиб тебе завжди із вдячністю твої брата, сестри, взагалі спадкоємці, колиб ти лишив їм якусь пам'ятку по собі? І нехай ніхто не говорить, що ще молодий і здоровий і обійдеться ся без помочи від других, так, як з Богом ніхто контракту не робив, а смерть так хитра, що перемудрує й наймудрішого чоловіка...

А як трафить ся яке нещасте, або як прийде яка хвороба, хто займеть ся тоді тобою, хто допоможе і заратує тебе, чоловіче, тут в чужині, коли не маєш свого зложеного гроша? Чи не всадить ся тоді чорна біда на карк? Чи не есь

годі жебраком?...

Коли прийде двотижнева виплата, так не один наш чоловік не жалуватиме і кілька доларів нараз догледу, або спровадять собі до дому стільки п'ятики — що й кілька днів потім хата заносить броваром, а за поморочить ся тоді наш брат так, як небоже створіне; йно, щоби вступити до братства і обезпечити себе на лиху годину, на се у него нема звідки. Чи не свідчать се о скрайній легкомудрості?...

Тимто, хто має здоровий розум, хто не є собі ворогом і хоче глядіти в будучність бодай трохи певніше, нехай вступає до братства, і коли прийде біда найтвого брата, ти поможеш ему своїм центом, а за те, коли на тебе прийде лихо, твій брат тобі допоможе.

Ви, брати Русини з Європи і Блейн Ситі, Па. зрозуміли вже потреби вагу і добро організації, і за те належить ся вам похвала.

Окремож вважаю своїм обовязком подякувати пп. Павлові Доротишеви, Григорію і Михайлові Лонавським Гавловичам, Олексі Сікорякови, що помагали своїм впливом гуртувати людей в братство, а п. Н. Джмеликови із Смок Рон, Па. за се, що зволив потрудитись зі мною до Блейн Ситі і помагав у всім, що було потрібне.

Най жив „Р. Н. Союз“ і его братство в Ірвоні, Па!

о. П. Поплишин.

3 Вінніпег, Ман., Кан.

Я думаю, чого то такий вітер сими днями в морозах? І еще бим був не знав, та пішов трохи між мир і ото на чудо та на диво довідав ся, що 21-го с. м. застрілив ся польського „ріллі стейту“ менажер. Думаю — не мало і руских грошей пропало, коли так. Видно, що „польска креф“ в нїм жила, бо не чекав як Мусько, не хотілось йому свѣтити чолом перед трибуналом. Тепер відай „чене“ і на Мусю, не маєде сиротище притулитись, „німа уфана в руски наруд“. Ну — і що тут більше робити? Русини все мають таке щасте (ну і не лишити Поляків тих, що гнуть свої спина як і Русини, та чолобитія перед темнотою), що їх „добродає“ марне зі свѣтайдуть.

Ходить поголоска будто він застрілив ся з любови та кілько в тім правди, годі твердити.

Всеж він застрілив ся, а любови ніхто не знає, лише — гроші, що позабирав та ними сіяв, а на весіллях по 25 дол. жертвував.

А. Барда.

3 Брімонд, Тексас.

Не здивав я еще ніякої звістки про Русинів в Тексас, хоч їх тут є спора громада. Але щож, вже така наша доля, що ми ніяк не розійдемось з своїми польськими країнами, а се має такі наслідки (розуміть ся не для всіх), що тутешні

Русини переймають ся польщиною, а свого і не згадують. Руских газет встидають ся, пренумерують самі чужі, от хочби польські, кадають свою народність та лізуть в чуже, як п'яний в болото. А чужі тільки ся сьміють з них бо таки по правді вони не се заслужують. Місто, щоби подумати про свою власну організацію, Русини в Тексас лізуть в чуже гніздо, ходять на польські мітинги та, станувши при дверях прислухують ся, як то Поляки насьмівають ся в них. Але що я кажу; прецінь они вже не Русини. Таке то дієсь в Русинами в Тексас.

Тепер дещо про край. Зима у нас дуже вигідна. Сухо і тепло. Часами тільки повіє холодний вітер. На початку січня зачали люди орати, при кінці лютого будуть сіяти кукурудзу, а при кінці марта тут сіють бавовну. Збіже тут не родить ся, тільки бавовна, кукурудза, оден овес, бараболя і вся огорожина. Люди займають ся тут головно коло рілі; фабрик нема, хіба при желізниці можна дістати роботу, тільки плата невелика (\$1.15 без харчу). Тому люди волять робити коло фарм. Тут Русинів тепер є мало, бо ся розїхали найбільше до Оклоґоми.

Вкінці звертаю ся до тутешних Русинів і прошу їх, щоби дали про себе знати в нашу газету „Свободу“, то може як довідаємось одні про других. Здоровля всіх Русинів, най жив Свобода в Америці.

Михайло Турляк,

молодий хлопець, Русин в Галичині

СЬМІШНЕ.

В канадиській лісі а в галицькій.

Максим: Нема то таки як у краю в лісі, стань, то не можеш наслухати си рувних птахів — а тут стань, та так тихо лиш комарі бренять.

Клим.: То таке уважаєти: там ще ненаслухати ся і вже мусити втікати!... а тут — слухай тай слухай...

А. Н.

— Чому ти плачеш дитинки?

— Бо я нині два рази дістав в шкіру...

— А то чому?...

— В школі набив мене учитель і я прийшовши до хати розказав се батькови, а батько пішов і хотів учителя набити, але учитель побив мого батька; батько розлютив ся і прийшов у хату тай мене набив...

— Кажу тобі, друже, моя жінка така добра, що навіть чоботи з мене стягає.

— Як вертаєш з готелю?

— Ні; як хочу іти до готелю.

На продаж

28 моргів землі в Устю Рускім за дуже дешеvu ціну.

Голоситись до:

-15 D. SALEY,
901 Stratford Ave., Bridgeport, Conn.
У него дістанете ріжні книжки.

„Зоря“.

орган української соціал-демократичної партії, виходить ме що тижня і коштувати-ме на цілий рік 2 дол. Адреса: Львів ул. Бернадівська ч. 28.

„Гайдамаки“.

політична, економічна і літературна часопись тижнева виходить у Львові (Куркова ч. 5) під редакцією Михайла Петрицького і коштує на рік 2 дол.

„Громадський Голос“.

радикальна політична часопись. Виходить 2 рази на тиждень. Передплата річно \$2.50. 3 додатком гумористично науковим 3 дол. 3 додатком гумористично сатиричним річно 3 дол. 25 ц. 3 обом додаткам річно 4 дол. і 25 ц. Хто з'єднає 5 цілорічних передплатників і пришле від них гроші, тому буде ся вислати часопись цілий рік, але без додатків; хто з'єднає 10 передплатників, той буде діставати єї в двома додатками. Редакція і адміністрація „Громадського Голосу: Львів, ул. Ліндого ч. 7.

„Літо“.

найбільший щоденник австрійської Рус-України виходить у Львові (Ринок ч. 10). Передплата на рік \$9.20.

„Економіст“.

місячник економічно-господарський. Виходить з кінцем кож-дого місяця. Передплата на цілий рік \$1.25. Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, Ринок ч. 10 І. пов.

„Земля і Зоря“.

орган української соціал-демократичної партії для робочого люду. Виходить що тижня в Чернівцях і коштує на цілий рік 2 долари. Адреса: Чернівці, ул. Броварна ч. 84.

„Літературно Науковий Вісник“.

місячник літератури, науки й суспільного життя, виходить в році 1907 в двох виданнях: львівським і євиським. Передплата на видане львівське вносить на цілий рік \$4.50. Адреса: Львів, уліця Чарнецького ч. 26, Galicia, Austria.

„Промінь“.

одинокий незалежний становий орган українського учительства. Виходить 2 рази на місяць і коштує 2 дол. Адреса редакції: Вашківці н. Ч. (Буковина, Австрія).

„Руслав“.

виходить у Львові (пл. Домбровського ч. 1.) що дня крім неділі і свят і коштує на рік 5 доларів.

„Свѣт“.

ілюстрована часопись для руских родин. Річна передплата 3 дол. Замоваєня слати до Книгарні тов. ім. Шевченка (Львів, Театральна ч. 1).

„Червоний Трактор“.

соціал-демократична часопись для робочого люду. Виходить три рази на місяць в Терно-

поли коштує на рік 2 дол. Адреса: Тернопіль, ул. Головна 6.

„Ukrainische Rundschau“, виходить раз у місяць. Річно коштує 2 дол. Адреса: „Ukrainische Rundschau“ Wien VIII, Frauenfelder Str., Nr. 2.

1907 рік.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА

Рідний Край

Тижнева українська часопись політична, економічна, літературна і наукова.

У часописи заведені ось які відділи.

1. Що потрібно для нашого народу, особливо для селян хліборобів і всіх трудящих людей.
2. Що діється на Україні, також в Галичині й на Буковині.
3. Що діється в цілій Росії. Звістки з столиці.
4. Що діється за про чужих земель, не єсть там доброго, що й нам би годило ся.
5. Звістки й листи з різних городів і сел (про земства, товариства, про все що діється там доброго і лахого).
6. Наукові статі і звістки (історія, література, медицина, ветеринарія; сільське хазяйство, промисл, й т. д.).
7. Оповідання, вірші, фелетони.
8. Дрібні звістки (про заробітки, торг, ціни й т. д.).
9. Бібліографія. — Запитання читателів і відповіді редакції про всякі діла: судові, хазяйські та інші.
10. Оповідки усякі.

Хто підпише ся на цілий рік, той получить такі безплатні додатки:

1. Дві картини знісеного українського художника П. Ю. Сластьова: 1) Кобзар, 2) Гайдамаки.
2. Український календар „Рідний Край“ на 1907 р.

Передплата за часопись на рік 2 долари.

Листи і гроші засилати треба на адресу: Полтава, Протопоповська ул. Нро. 41, редакції часописі „Рідний Край“.

Редактор-видавець М. Дмитрієв

Просимо усіх хто має посилати нам гроші, посилати їх або поштовою моні ордерами або драфтами на Нью Йорк а не чеками, бо ми від одного чека мусимо платити 10 центів за сколектоване а крім сего на такі чеки не можемо дістати грошей через два тижні, бо стільки менше більше триває сколектоване не Нью Йорського чека.

Редакція „Свободи“.

Вступайте до Союзу!

„Союз“

платить 1000 доларів помертнього за мужа а

400 доларів за жену.

Хто хоче більше довідатись про „Союз“, нехай пише до Головного Уряду на адресу:

Mr. S. Jadowski,
Box 76, Jersey City, N. J.

На 1907 рік. „РАДА“ На 1907 рік.

РІК ВИДАННЯ ДРУГИЙ

газета політична, економічна і літературна

виходить у Києві що дня, окрім понеділків.

„РАДА“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети, дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всі світові події; повні та оновідання: фелетони: політичні, наукові і белетристичні.

„РАДА“ має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернівцях, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільському і по інших місцях України та Росії, а також і за кордоном: у Львові, Чернівцях, Відні, Парижі і Берліні.

Газета буде виходити в побільшенім розмірі.

Працю давніших і нових визначних письменників, які обіцяли свою участь в новій році, програма газети поширять ся. Зроблено буде все можливе для того, щоб зробити газету органом всієї України й давати перегляд життя різних її частин, в Росії й за кордоном. Особливо уважатиме Редакція на те, щоб дати читачам по змові повний образ не тільки суспільно-політичного, а й духового і культурного українського життя та його здобудків в Росії й Австро-Угорщині. Потреба й змаганням сучасного українського життя будуть присвячувати ся ширші статі теоретичного змісту. Стоячи на основі поступового й демократичного українства, газета не буде партійною й даватиме місце статтям, які будуть освітлювати ці питання з різних партійних становищ поступового й демократичного напрямку.

Умови передплати: до Америки на рік 6 дол., на пів року 3 дол.

Адрес редакції і головної контори:

у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6, біля Золотий Воріт.
Редактор М. Павловський. Видавець Е. Чиналенко.

3 днем 1. Фебруара 1907, вітворено

БАНК РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує олідуючі справи:

- 1) Пересилає гроші до Галичини, Угорщини, Росії, Німеччини і других країв і держав єввіта не цінах можливо найтанних і як найкорше. Кождий хто буде посилати через наш Банк гроші дістане сейчас від нас на них поквитоване, а скоро гроші дійдуть до краю, виплемо ему орігінальний краєвий реценіє.
- 2) Продає шифкарти на різні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку. По кождого хто хоче ікати до краю і купити в нас шифкарту а дасть нам наперед знати, котрим treno виїхав з дому — ми виїдемо на дипо а також відпровадимо его аж на шифу.
- Для тих, що будуть купувати в нас шифкарти з краю до Америки, будем давати як найточніші інформації, щоби їх краєвни дістались на місце призначення і не були завернені до краю.
- 3) Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи звисних старокраєвих нотарів і адвокатів.
- 4) Полагоджує справи війскові, як: увільнене від асентурунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.
- 5) Вирабляє нашпорти для ситизенів виїжджаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесах против компаній в разі каліцтва, смерті, невикпачення пейди і в других правних американських справах.
- 7) Мінєє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Крім сего Банк Руских Емігрантів зотів служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїжджають до Нью Йорку а не суть ознакомлені з містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процені до американських і краєвих банків.

Всі повиспе згадані справи будемо всегда старатись виконувати скоро, точно і чесно та сподіємось, що в сей спосіб позискаємо собі довіре і поперте у якнайширшого загалу Русинів.

Такого добіря і попертя сподіємось тим більше, що БАНК РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ заложено не виключно задля власного інтересу, але і тому, аби причинитись бодай малою цеголкою до загально рускої справи: іменно

десята часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів призначена на Русский Народный Еміграційний Дім в Америці.

Річ се загально звисна, що брак такої інституції як Еміграційний Дім даєсь, сильно відчувати усім американським Русинам і есиб всі другі Русини зробили так само, ми малиби в дуже короткім часі свій власний і величавий Русский Народный Еміграційний Дім.

Про вітворене Банку Руских Емігрантів просимо повідомити також своїх знайомих а при нагоді прислати нам їх адреси.

З поважанем

Дирекція:

Ів. Ардан, гол.

С. Ядловский, нас.

А. Савка, сепр.

Адрес: Ruthenian Immigrant Bank. House, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ф. Памм, Краєв, ул. Зелена 3, Австрія, Галичина, писалає славі в цілім світі звані годинки кишенькові "ROSKOPF" докладно на мінути урегульовані по 2 дол. Ті самі правді патентовані 4 дол., ті самі а трьома срібними накринками урядово стемпльовані 5 долар. Ті самі правді патентовані 7 дол. Ланцюжки срібні урядово стемпльовані 1 д., якішійші 1.50 дол., дуже міцні 2 дол. При замовленю належить відповіду квету прислати. Оплата від пакки до Америки вносить 50 центів. На жадає посилати великий ілюстрований ціник дармо і оплати.

David Fuhrman
222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.

Виробляє

Братські відзнаки. Шапки.
Пояси. Уніформи. Фани
Шовкові вовняні.
Old Phone 564-R

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна его бачити в офісі:
від 8 ої до 10-ої год. разо.
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old Phone 1269-B

HARRY NEEDLE 2-
Адвокат і Нотар Публичний
Повчає гроші на праперти. Заступає
в справах кримінальних і цивільних.
Офис: 910-911 Mears Bldg. Scranton, Pa.
Вечерами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa.
Розуміє по руска, польски і словацки.

**Російська
Охотнича Флота**

Нова пасажирська пароплава
лінія з Нью Йорку до Роттердама
і Лібава або назад без пересі-
даня великими двошрубними
скорими пароплавами "Смо-
ленск", "Петербург" і "Саратов"
Дорога з Нью Йорку до Ро-
тердама або назад, триває 9 днів;
з Нью Йорку до Лібава або
назад 12 днів.

Ціна шифкарт:

З Нью Йорку до Роттердама або
з Роттердама до Нью Йорку перша
класа 65 дол., третя класа ка-
юта 37 дол., третя класа загаль-
на 30 дол.

З Нью Йорку до Лібава: пер-
ша класа 80 дол., третя класа
каюта 47 дол., третя класа за-
гальна 37 дол.

З Лібава до Нью Йорку: пер-
ша класа 87 дол., третя класа
каюта 44, третя класа загальна
34 дол.

Кораблі відходять в Нью Йорку

"Смоленск": 13 Марта.

"Саратов": 27 Марта.

Генеральні Агенти:

C. B. Richard & Co.

31-33 Broadway, New York.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 50 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Partners. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher.
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

— Хто приїде мені докладні адреси
своїх знайомих перебуваючих в Америці,
тому виплю в презенті асе малу Ав-
стрію або Америку, або креску книжку
до молени.
John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.
Коли посилате адреси, напишіть, що
вчитались оголошене в "Свободі".

Хто бажає інформації
про Бритийську Колумбію
нехай пише на адрес
Geo. Syrotiuk,
Vancouver, B. C., Canada.
Box 482,

ЧИТАЙТЕ І

Спис книжок, які продаємо:

• Америка.....15 ц.	• Назернений Гріпшик.....10 ц.
• Ангел та пустельник і т. п.....15 ц.	• Народний рух австро-угорських Ру-
синів.....15 ц.
• Біблія Велика.....2 дол.	• Новий Завіт.....4 дол.
• Борба клас і чому робітничі ор-
ганізаціє ся.....15 ц.	• Образи і загадки.....10 ц.
• Весела книжочка в образах.....30 ц.	• Оповідання.....15 ц.
• В Старім і Новім краю.....25 ц.	• Оповідання про задріх богів.....10 ц.
• Гріх мільонерів і т. п. С. 7.....15 ц.	• Про відступників від рел. пра-
вослав'я.....10 ц.
• Діти в історії православної мі-
сії в Америці.....10 ц.	• Про нутро землі.....25 ц.
• Діти про звирата.....30 ц.	• Підземні скарби.....25 ц.
• Дві левади і т. п. С. 5.....15 ц.	• Покуса.....10 ц.
• Дорога любові, то Божа дорога.....15 ц.	• Псалтир.....1 дол.
• С. 6.....15 ц.	• Рокова Полька, в Русини.....10 ц.
• Емігрант.....10 ц.	• Руско-англійський словарець.....30 ц.
• Жовнір.....10 ц.	• Релігійні зірвання старинних
народів.....20 ц.
• Журавлі.....15 ц.	• Смерть.....10 ц.
• Житє Ісуса Христа.....1.50 дол.	• Стародавні казки та оповідання.....15 ц.
• Житє, зарібки, організації і т. п.
п. в Спол. Державах.....15 ц.	• Степові люди.....15 ц.
• Зуб за зуб.....10 ц.	• Стрий.....20 ц.
• Казки про Жидів.....15 ц.	• Стрий на смерть, робітничі дра-
ми.....15 ц.
• Історія Русів в образах.....10 ц.	• Унія в Америці.....20 ц.
• Капітал і праця.....15 ц.	• Хто з чого живе.....15 ц.
• Книжка Рахункова.....25 ц.	• Як то є люди на землі, а 20
образами.....50 ц.
• Мадія.....10 ц.	• Як мужик ходив до царя правди
шукати.....15 ц.
• Многогострадальний народ, огляд
історії українського народу.....20 ц.	• Через терни.....15 ц.

Атлас цілого світа, англійський, 105 мап, над 700 сторін, подає
імена і людність 40.000 міст цілого світа 1 дол.

Малі Сполучених Держав і цілого світа 4 стопа широка
а 6 стіп довга (інші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англійськими буква-
ми і то дуже виравно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York

Одинокий
русский адвокат і нотар
з Галичини
Др. Юліян Чупка.

Всі справи в судах і у сква-
рів в повітах Люберне і Ляка-
ванна.

Всі справи (судові, повновла-
сти, контракти, справи військо-
ві в Галичині.
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
там де банк Наймета.

Приїжджає до Скрентон що
Понеділка і Четверга о годні
6 вечером.

402 S. Washington Ave.,
Scranton, Pa.
там де банк Райхмана.

**Позолочувачу Тоді-
ку за \$3.98 ніхто
боси не продавав.**
Ми підемо Вам до огля-
ноня сго гарну 14-кара-
товий золотом Подеійно
Золочену годинку С. О.
D. за \$3.98 і олішту око-
ванна.

Гварантія на 20 літ і ланпро-
шок в кождо годинку. Ся годинка
не чоріє як другі, тримає добрий час і
выглядає як 40-доларова щиро золота
годинка, а деякі купці продають еї по
\$10.00. Сян пішлето вперех \$3.98
дамо вам в дарунок перотень або ніж і
оплатимо режістронау у пецту через що
не будете мусіти платити експресу.

Дармо одна годинка сля купите або
спродаете шість. Пішіть чи прислати
вам мужеску чи жіночу годинку. 34-38

Globe Mde Co.
Dept. 7, 161 Randolph Str., Chicago, Ill.

**Оден з найбільших
броварів
в Америці.**

**ВАРИТЬ ПИВО НА КРАСВИЙ СПО-
СІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.**

Хто лиш раз по-Голова від него
коштує сего пива, ніколи не болить,
то иншого вже не боєсть здорове і
буде пите. поживне.

**НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕШТОЮ ХВА-
ЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА
СЕБЕ ГОВОРИТЬ.**

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4354.

Соціально-демократичне, по-
пулярне щомісячне видавництво
„Боротьба“

що виходить-ме в днем 1. січня 1907
в двоаркушових книжочках та коштує
на рік 1 доллар.

Адреса для обох видавництв:
Редакція „Землі і Воли“
ул. Броварна ч. 84
Czernowitz, Bukowina